

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celotno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S fedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
Istov. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D. večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelja in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopis se ne vrača, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon štef. 50, upravištva štef. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana štef. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 19.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Trboveljska zadeva.

Ministerialna komisija v zadevi T. P. D. je bila torej v Ljubljani in v Trbovljah. Prišla je in je spet odšla, to je vse, kar je ta komisija napravila in opravila. T. P. D. pa se smeje v pest, rudarjev se polašča obup, a slovenska javnost je vsa osupnjena in se vprašuje: kaj to pomeni? Ali se tu igra komedija?

Čemu in po kaj je ta ministerialna komisija sploh prišla? Komisija je izjavila, da je pregledala družbine knjige in poslovanje in da je našla vse v redu. Kaj, ali je bila ta naloga te komisije? In, ali je komisija mislila, da bo našla knjige in poslovanje v neredu? Kaka navinost! Sicer pa v ta namen sploh ni bilo treba, da se je potrudila cela ministerialna komisija iz daljnega Beograda; kakšen državni revizor tu v Ljubljani bi bil to stvar ravnotako dobro ali pa še bolje opravil. Tudi za to ni bilo treba ministerialne komisije, da se informira o položaju trboveljskega delavstva, saj je ta položaj javno in uradno več ko dovolj poznan; najmanj pa je bilo treba komisije, ki se je o položaju delavstva tako informirala, kakor se je ta komisija — namreč toliko ko nič.

Ne. Naloga, dolžnost in svrha te komisije je imela biti vse kaj drugega. Imela je biti ta, da na mestu aktivno poseže v bistvo in jedro vprašanja: ali je T. P. D. po vsem objektivnem položaju danes opravičena odpuščati delavce in znižavati mezde. Komisija je izjavila, da v tem pogledu ni imela nobenega pooblastila in da sploh ni bila njena naloga, da v stvari na en ali drug način intervenira.

Dobro. Nimamo razloga, da ne bi komisiji tega verjeli. Toda kaj sledi iz tega? Pač samo to, da ni ta komisija kriva, če svoje prave naloge ni izvršila, da je pa zato kriva centralna vlada, ki je to komisijo odposlala. Torej je centralna vlada v Beogradu tista, ki ni razumela, kaj je v trboveljski zadevi njena naloga in njena dolžnost.

Zato jo pa moramo na njeno dolžnost vnovič opozoriti in zahtevamo odločno, da vlada nemudoma in z vso energijo ter z vsemi oblastnimi sredstvi poseže v trboveljsko zadevo in to zadevo spravi popolnoma na čisto. Dognane dejstvo je, da ga ni razloga, ki bi opravičeval sedanje postopanje Trboveljske premogokopne družbe proti delavstvu. Ni ne kriza na premogovnem trgu ni ne finančni položaj družbe tak, da bi si res ne mogla pomagati drugače kot z redukcijami dela in plač. Ne. Družba momentano krizo prav lahko prenese, treba samo da reducira eno stvar in to je: svoj dobiček. In odpuščanje delavcev in zmanjšanje plač ni nič drugega kot dobičarski račun, ki naj ga plača siromak delavec.

Ali zares more vlada, država dopustiti, ne da bi z mezinem mignila, da T. P. D. reducira delavstvo? Ali T. P. D. nikomur ni odgovorna za svoje postopanje kot edino le sama sebi? Ali T. P. D. nima prav nobenih moralnih in socialnih dolžnosti? In delavec — ali res nima nobene zaščite v svoji državi?

Zavedati se mora vlada kot nositeljica državne oblasti, da je v pričujočem slučaju, ko se dogaja velika socialna krivica, energična intervencija z njene strani ne samo njena pravica, ampak tudi njena absolutna dolžnost. Gre v stvari zgolj za akt pravičnosti. A kje je v postopanju T. P. D. napram svojemu delavstvu le trohica pravičnosti? In kje naj delavstvo najde zaščite, ako mu je država ne da? In kakšen smisel ima ustanova ministrstva za socialno politiko, imajo državni socialni zakoni, zakoni o zaščiti delavstva, če bi bil delavec dejansko brez pravice in brez zaščite?

Trboveljska zadeva ni malenkostna stvar. Ako jej vlada ne pokloni potrebne skrbnosti in se ne loti z vso resnostjo naloge, h kateri je tu poklicana, se lahko razvijejo jako škodljivi pojavi, utegnejo nastati nemile posledice, ki bi se potem ali težko ali pa sploh nič več popraviti ne dale. Vlada naj ima to pred očmi, da se je vse zaupanje delavstva v Trbovljah v teh dneh upiralo na državo in njeno moč in pomoč. Kakšen duh more vzrasti med delavstvom, ako vlada tega zaupanja ne opraviči? Vlada naj se pazi, da ne bo ona sama kriva, ako se že zamirajoči boljševidem nanovo poživijo. Vse države so že spoznale, da je edini uspešni lek proti boljševizmu dobra socialna politika, sloneča na temelju socialne pravičnosti. Naša vlada ima v trboveljski zadevi lepo priliko pokazati, ali je dorasla socialni nalogi, pred katero je tu postavljena.

Ministerialna komisija, poslana k trboveljski družbi, je bila velika napaka. Naj vlada nemudoma stori drug korak, ki bo to napako temeljito popravil.

Sestanek voditeljev opozicije.

OPOZICIJA ZAHTeva OD DR. NINČIČA, DA POROČA O ZUNANJEPOLITIČNEM POLOŽAJU. — RADIČEVA IZJAVA ITALIJANSKIM ČASNIKARJEM. — ALI JE ITALJANSKO-JUGOSLOVANSKI PAKT DEFENZIVNEGA ZNAČAJA? — OPOZICIJA PROTI NOVIM AMANDEMENTOM.

Beograd, 11. marca. (Izv.) Kakor je vlada v finančnem odboru spravila proračun pod streho v načelni debati v odsotnosti finančnega ministra, tako bi tudi sedaj hotela spraviti pod streho proračun zunanjega ministrstva v odsotnosti zunanjega ministra Ninčiča. Z ozirom na važnost tega proračuna so se sestali voditelji opozicije Davidović, dr. Korošec, dr. Kumandur, v imenu muslimanov Kapetanović in Joca Jovanović. Razpravljali so o ukrepah, ki jih naj opozicija stori proti brskiranju parlamenta. Posvetovali so se o debati, ki se naj vrši v skupščini. Sklenili so, da je treba debato o zunanji politiki razdeliti tako, da se ves material razdeli na posamezne poslance, da ne bodo govorniki opozicije drug drugemu segali v izvajanja in da bodo na drugi strani natančno obdelali ves kompleks važnih vprašanj, ki so sedaj na dnevnem redu v zunanji politiki.

Posebno so naglasili, da bo treba odločno razčistiti, kaj je, oziroma kaj hoče Ninčič sklepati, oziroma kakšne pogodbe hoče zopet podpisati in s tem našo državo zavezati brez vednosti narodne skupščine. Ker se govori celo o vojnem paktu, se s tem naša država tembolj angažira.

Sploh je glede zunanje politike v naši državi nastopila popolna ignoranca parlamenta. Diplomacija je absolutno tajna. Nikogar ne ne obvešča o namerah in tudi parlament se pušča v ignoranci. Ve se samo to, da je Italija, čim je prišla v spor z Nemčijo, želela, da pride Ninčič v Rim. Zato je takoj vidno, da gre za pakt proti Nemčiji in sicer ne za navaden obramben pakt, marveč, kakor je Stjepan Radić izjavil v interviu-ju italijanskim časnikarjem, za direkten pakt ofenzivnega značaja.

Razprava o proračunu ministrstva za javna dela.

MINISTER SE SRAMUJE ZAGOVARJATI LASTEN PRORAČUN. — PUCELJ TUDI ZA CESTE V SLOVENIJI NIMA PRITOŽB. STRAŠNO ZAPOSTAVLJANJE SLOVENIJE.

Beograd, 11. marca. (Izv.) Zapoštlavljanje se najbolj pozna pri javnih delih. Od prevrata sem niso zgradili v Sloveniji, to lahko rečemo, niti ene javne zgradbe, niti ene ceste, niti enega mostu. Kar smo pa imeli, pa sedaj po krivdi osrednje vlade propada. To ministrstvo pobira deželne doklade, ki dosegajo ogromne vsote, ne daje jih pa za vzdrževanje cest cestnim odborom in okrajnim zastopom. Večina cest v Sloveniji je deželnih. Zanje skrbe po veljavnih zakonih cestni odbori in okrajni zastopi in bi to nalogo tudi lepo vršili, ako bi dobivali potrebna sredstva. Pri današnji razpravi je poslanec Pucelj odobril proračun ministrstva za javne zgradbe in s tem ostal zvest svoji dosedanji centralistični politiki, ko je glasoval za centralistično ustavo in s tem za zapoštavljanje Slovenije. Zanimivo je, da minister za javna dela Nikola Uzunović ni podal nobenega ekspoziceja, dočim so vsi drugi ministri storili. Najbrže g. minister, ki je sicer vedno zelo zgovoren in ima pri vseh prilikah na razpolago polno torbo praznih fraz, danes imel poguma zagovarjati proračun, ki ne sankcionira samo dosedanjih krivic in nepravilnosti, ampak napoveduje in odreja prav take krivice in nepravilnosti tudi za prihodnje proračunsko leto.

Zagovarjati take nepravilnosti je seveda tudi Uzunoviću nerodno. Zato kljub protestu opozicije ni hotel podati ekspoziceja. Prvi je dobil besedo muslimanski poslanec Kulenović, ki je ostro grajal predloženi proračun ministrstva in s številkami dokazoval, kako centralna vlada zapoštavlja Bosno in Hercegovino za srbskim pokrajinami. Mostovi v Bosni in Hercegovini so v skrajno slabem sta-

STOJADINOVIČ BO POROČAL.

Beograd, 11. marca. (Izv.) Finančni minister Stojadinović je danes prevzel od dotedanjega zastopnika ministra Nikole Uzunovića svoje ministrstvo. Nato je bil v avdienci pri kralju, nakar je obiskal predsednika radikalnega kluba Ljubo Živkovića in ga pro-

To sicer nekateri ministri zanikajo, vendar pa je treba biti skrajno previden.

Nadalje se voditelji opozicije razpravljali o namerah vlade glede amandementov. Opozicija se boji, da bo vlada zopet v zadnjem trenutku predložila narodni skupščini naknadne amandemente in na ta način prepredela debato, ker bi sicer opozicija očitala, da zavlačuje delo in da hoče državo spraviti v ex lex stanje.

Vsled tega bo opozicija storila vse potrebno, da se najde zakonita pot, da se odkrije, na kakšen način hoče vlada pokriti ta milijardni deficit. Voditelji opozicije so te sklepe javili vsem drugim opozicionalnim klubom: sam. demokratom, hrvatskim federalistom in klubu malih skupin.

O seji so izdali sledeči komunikate:

>Voditelji opozicionalnih strank so soglasni, da se mora debata o proračunu ministrstva za zunanje zadeve v narodni skupščini voditi v vsej potrebni obširnosti z ozirom na poslednje dogodke v mednarodni politiki in potovanja Ninčiča v inozemstvo. Prisotnost zunanjega ministra ob priliki te debate, njegov ekspozice o mednarodnem položaju naše države, je neobhodno potreben za oceno političnega značaja.

Povodom vesti o amandementih, ki jih vlada pripravlja, da bi povečala izdatke v proračunu 1926-27 so voditelji opozicije na stališču, da se ti amandementi ne morejo sprejeti v predloženi proračun, ki je sedaj v razpravi. Če vlada misli, da so predloženi kot nadaljevanje, potem mora zahtevati nov ali povečati stari proračun s posebnim zakonom o izrednih in naknadnih kreditih.

nju. Zato ni čudno, da je toliko nesreč. Zrtev ene take nesreče je postal tudi narodni poslanec Ajanović. Za jugoslovanski klub je govoril poslanec inž. Dušan Serneec. V lepem strokovnem govoru podprtem z dejstvi in z razlogi je polanec razgalil politiko sedanje belgrajske vlade nasproti Sloveniji v tej panogi javne uprave. Govor poslanca Serneca je bil brez dvoma eden najlepših v zadnjem času in eden najbolj strokovnih.

Za njim je govoril sam. demokratični poslanec dr. Pivko, ki je ponovil nekatere navedbe iz Sernecevega govora. V lepih govorih sta dokazala nedosledno politiko Radića in njegove stranke hrvatska poslanca Uroić in Jagatić.

Na popoldanski seji so govorili demokrat Ranković, črnogorski federalist Vuletić, končno se je oglasil k besedi minister Uzunović. Kakor običajno je bil poln fraz, govoril je o vseh stvareh, samo o bistvu stvari ne, o državnem proračunu. Precej je polemiziral s Sernecevim govorom in zagovarjal kuluk. Dejal je, da bo pač treba uvesti kuluk in da bi bil kuluk že davno uveden, če bi se SLS temu ne bila tako energično uprla. Poslanec Pucelj, je šel med govorom k ministru in ga prosil, da naj njega omeni in da naj pove njegove zasluge. Minister je svoj govor končal z obljubo novega posjela. Do tedaj pa bo treba potrpeti in nadaljevati sedanjo prakso.

Po njegovem govoru se je vršilo glasovanje za proračun so glasovali radikalni in vsi radičevci, med njimi poslanec Pucelj. Jutri pride na vrsto proračun ministrstva za železnice.

sil, da skliče za soboto sejo radikalnega kluba, na kateri hoče poročati o naših dolgovi. Politiki mislijo, da bo Stojadinović mirno rešil svojo afero s Stjepanom Radićem in sicer predvsem radi tega, ker bi mu utegnili vsak korak v nasprotjem pravcu zelo škodovati v boju, ki ga bo moral bejevati proti svojim nasprotnikom v radikalnem klubu samem.

V Ženevi.

Glavno vprašanje sedanjega zasedanja Društva narodov ne napreduje. Politični odsek pod Chamberlainovim predsedstvom je ugotovil, da je Nemčija izpolnila vse pogoje, ki so potrebni za sprejem v Društvo narodov. Finančni odsek, ki mu predseduje Loucheur, se je pečal že z izdatki, ki bodo nastali vsled novega aparata, kolikor je potreben za nemško zastopstvo in pretehtaval dohodke, ki jih bo imelo Društvo narodov od nove članice. Formalno je torej stvar v redu. Nemčija bi lahko bila v 10 minutah član društva.

Toda politični razlogi za in proti sprejemu oziroma za in proti razširjenju sveta Društva narodov so še prav tisti, kakršni so bili. Obe stališči: poljsko-francosko na eni in nemško na drugi strani se nista še niti za korak približali. Chamberlain je prevzel zopet vlogo posredovalca.

Osebnost je obiskal dr. Luthra in Stresemanna in ju pregovarjal k popustljivosti. Toda Nemca se izgovarjata, da imata vezane roke. Chamberlain je predlagal širši sestanek vseh starih članov sveta Društva narodov in Nemčije, kot kandidatinje. Taka razširjena konferenca naj bi obravnavala vprašanja, dokler bi ne našla povoljnega izhoda. Toda Nemci so videli v tem predlogu past in so udeležbo na takšnem sestanku odklonili. Oni pravijo: »Zasebno smo se in smo pripravljene se še razgovarjati z vsemi zastopniki, toda kako seji sveta Društva narodov pa ne bomo prisostvovali, dokler ne bomo njegovi pravi člani.« Nemci tudi odklanjajo vsako izjavo o svojem kasnejšem zadržanju v svetu Društva narodov. Nič nečijo slišati o kaki zvezi, da bodo v jeseni ali kasneje glasovali za sprejem kake države. Razni člani nemške delegacije že izjavljajo, da Nemčija ni pripravljena še dolgo čakati pred vrati, ampak bo zapustila Ženevo, če se vprašanje ne bo hitro rešilo v njenem zmislu.

Poljska vztraja pri svoji zahtevi, da dobi sedež v svetu Društva. Skrzynski je dejal, da on sicer ne bo pripadil izstopa Poljske iz Društva, čeprav bi propadel njegov predlog, toda gotovo je, da bi sejm strmoglavil njegovo ministrstvo in nova vlada bi morala nastopiti nova pota v zunanji politiki Poljske. Za Poljsko govore Francija, Italija in Mala Antantač. Španija je zagrozila z izstopom iz Društva narodov, če ne bo njen predlog prodril. Ona brezpogojno zahteva sedež v svetu Društva narodov. Španske želje podpira tudi Anglija.

Kitojska in Brazilija pravita, da ne bosta umaknili svojih zahtev.

Švedski zastopnik Unden pa je proti vsem kandidaturam in odločno izjavlja, da bo glasoval za sprejem Nemčije in proti vsaki drugi razširitvi sveta Društva narodov. Ker je za sprejem razširitve potrebna soglasnost, pomeni švedski veto mrzel tuš na vroče glave.

Niti za les se ni premaknil položaj do srede zvečer. Vse čaka, da se vrne Briand iz Pariza.

Ženeva, 11. marca. (Izv.) Sprejemni odbor je imel danes 15 minut trajajočo sejo, v kateri je brez spremembe odobril predlog odbora, da se Nemčija sprejme v Društvo narodov. Predsednik Austin Chamberlain je imenovan za poročevalca.

Ženeva, 11. marca. (Izv.) Poročilo odbora za sprejem Nemčije ugotavlja, da je Nemčija zadostila vsem pogojem za sprejem v Društvo narodov. Poročilo vojaške komisije od 9. marca ugotavlja, da je vojaška sila Nemčije organizirana popolnoma v smislu pogodbe v Versaillesu.

Ženeva, 11. marca. (Izv.) Minister Briand se je po svojem povratku v Ženevo danes dopoldne razgovarjal z Boncourt-jem in Loucherjem, ki sta mu podala poročilo o dogodkih. Zatem je sprejel poljskega min. Skrzynskega nakar je obiskal Chamberlaina.

Ženeva, 11. marca. (Izv.) Iz razgovorov med diplomati je razvidno, da se je položaj po nekaterih važnejših neoficialnih predkonferencah znatno zboljšal. Dokler se ne doseže sporazuma, skupščina ne bo našla vprašanja razširitve sveta Društva narodov temveč bo razpravljala preje o sanaciji Avstrije in Ogrske in o mosulskem vprašanju.

Ženeva, 11. marca. (Izv.) V današnji javni seji sveta Društva narodov so delegati vzeli na znanje poročilo o finančnem položaju v Avstriji in Ogrski. Nadalje je svet ugotovil, da ustreza pogodbi med Anglijo in Irakom glede Mosulja vsem pogojem, vsled česar dobi Anglija zopet za 25 let protektorat nad tem ozemljem.

Slovenija plačuje za javne naprave 50 milijonov dinarjev, dobi dva.

SLOVENIJA PLAČUJE ZA JAVNE NAPRAVE 50 MILIJONOV DIN, DOBI DVA.

GOVOP POSLANCA SERNECA. — DRŽAVA NI V SLOVENIJI ZGRADILA ŠE NOBENE CESTE. — VLADA POBIRA DOKLADE, CESTNI ODBOROM JIH PA NE IZPLAČUJE. — MINISTER PREDLAGA KULUK, ČEPRAV SE JE SLOVENIJA ŽE DVAKRAT ODKUPILA. — ZA IZBOLJŠANJE POLOŽAJA NAŠIH CESTARJEV.

Poslanec Serneck je brez olepševalnih fraz s številkami in z izbornim poznavanjem predmeta naslikal resnično stanje. Ugotovil je, da gre v proračunu ministrstva za javna dela za čisto materialne in gospodarske potrebe, ozir. zahteve ljudstva. Slovenci delovanja tega ministrstva pravzaprav ne vidimo in ne čutimo. Naši kraji niso samo relativno, ampak tudi absolutno zapostavljeni za srbskimi pokrajinami. Glede javnih zgradb od prevrata sem do danes nismo niti za korak napredovali. Celo to, kar smo si sami s trudom in z znojem tekem desetletnega našega avtonomnega deželnega zastopstva na Kranjskem zgradili, po krivdi vlade sedaj propada. To zanemarjanje naših krajev občutimo tem huje, ker živimo v dobi, ki je sledila dobi procvita javnih del. G. poslanec naševa ceste, mostove, vodovode, kapnice, regulacije in električne naprave, ki jih je zgradil kranjski deželni odbor v hudem boju z vsemogočno dunajsko vlado. Nato navaja malenkostne vsote, ki jih je dobila doslej Slovenija od ujedinenja sem za javne zgradbe. Ti zneski so tako malenkostni, da ni vredno, da bi o njih govorili.

Nove ceste nismo dobili pravzaprav nobene, kajti cesto, ki so jo zgradili zadnja leta v vrhiškem sodnem okraju, so pričeli graditi že pred vojno. Isto je treba reči glede visokih stavb. Dobili nismo nobene razen par carinarnic. Skrajni čas je že, da dobi naša univerza svojemu vzvišenemu namenu primerne prostore. Ne gradi se niti ena nova stavba, niti ena nova bolnica, niti ena hiralnica, niti ena nova kaznilnica, niti ena nova pošta, sploh je vse ostalo pri starem. Poslanec ugotavlja dejstvo, da odpade v tem proračunu od rednih in izrednih kreditov za nadaljevanje započetih del za nove javne zgradbe, za gradnjo mostov itd. od 207.474.334 Din na Slovenijo le 2.000.000 Din ali manj kot 1 odstotek. Skoro vse nove investicije so namenjene drugim pokrajinam. To je škandal in krivica, ki vpije do neba. Ni človeka, ki bi proti takemu pristranskemu postopanju odločno protestiral. Javne zgradbe pri nas propadajo. O tej stvari se je že vršila debata ob priliki interpelacije poslanca Vesenjaka in tovarišev o davčni preobremenitvi Slovenije, kjer se je z nepobitnimi dokazi dokazalo, da je Slovenija relativno najbolj obremenjena. Kljub temu se za Slovenijo ne da nobenih investicij.

V Sloveniji je prav malo državnih cest. Ceste so v slabem stanju, kakor tudi mostovi. Na bivšem Kranjskem so deželne ceste, na bivšem Štajerskem okrajne, na Koroškem okrajne, v Prekmurju komitatske. Na Kranjskem so cestno službo nadzorovali okrajni cestni odbori, ki so imeli pravico na cestne doklade. Te doklade so procentuelno različne. Na Kranjskem so znašale do 400 odstot., s čemer se je krilo približno eno tretjino vseh stroškov. To nadzorstvo izvršujejo še danes gradbena ravnanstva v Ljubljani. Vendar je to absolutno onemogočeno, ker ti cestni odbori od l. 1922. ne dobivajo nobenih dokladov več, dasiravno minister sedaj te doklade pobira in kasira. Ne samo, da država doklade pobira, še zvišala jih je z drugimi dokladi. Svojih zakonitih obveznosti napram odboru pa ne izpolnjuje. Vsi okrajni odbori so se v dobri veri, da bo država izpolnila svoje obveznosti, zadolžili. Sedaj morajo plačevati od dolgov ogromne obresti. Država pa se za to ne zmeni. Ravnotako je na Štajerskem, kjer poslujejo okrajni zastopi. Kakor kranjski cestni odbori, tako tudi ti že od l. 1922. ne dobijo prav nobenih prispevkov.

Poslanec navaja nekaj statističnih podatkov. Kranjska je razdeljena na 27 cestnih okrajev, ki oskrbujejo ceste v dolžini 2632 kilometrov, Štajerska je razdeljena v 20 okr. zastopov, ki oskrbujejo ceste v skupni dolžini 1805 km. Skupna dolžina cest v Sloveniji znaša okrog 4500 km. Vse te ceste bi morala vzdrževati država, pa ne da prav nobenih prispevkov. Poslanci so radi tega ponovno interpelirali, do danes pa še niso pre-

jeli odgovora. Poslanci so navedli v interpelaciji natančne številke, koliko znašajo dolgovi. Za Štajersko in Kranjsko znašajo te številke za vsa tri leta 1922-23, 1923-1924, 1924-1925 skupno 8, 531.508 Din. K temu pridejo še zakoniti državni prispevki za vzdrževanje dovoznih cest k železniškim postajam, ki znašajo skupno od l. 1922. 606.000 dinarjev. Za 1925-26 se obračunajo cestnih odborov, oziroma okrajnih zastopov, še niso pregledali in odobrili. Na Kranjskem dolguje država okrajnim odborom čez 6 milijonov, na Štajerskem čez 5 milijonov dinarjev, torej znaša državni dolg za to leto nad 11 milijonov. Skupen dolg države za naše ceste znaša okrog 20 milijonov dinarjev. Tej vsoti 20 milijonov dinarjev, ki jo dolguje Sloveniji stojijo nasproti deželne doklade, katere država pobira. V letih 1922., 1923. in 1924. je država pobrala na teh dokladah 25.531.049 Din. Te številke je izkazala naša finančna delegacija. Vendar pa te številke ne bodo natančne. K temu je treba prišteti različne doklade k deželnim dokladam. Poslanec navaja, kakšne doklade plačujemo v Sloveniji. Za I. in II. razred znašajo te doklade 306%, pri pridobitni znašajo 162%, pri rentni 306%, k temu pride še zemljiški davek. Skupno znašajo vse doklade 957%. Zato je uravničena trditev, da Slovenija na deželnih dokladah ne plača samo 25 milijonov, temveč 50 milijonov dinarjev ali še več. Poleg vsega tega pa so še okrajne in občinske doklade.

Te razmere so neznosne in krivične ter protizakonite. Poleg tega pobira država od vsakega davkoplačevalca 12% zamudnih obresti od okrajnih, deželnih in občinskih doklad. Avtonomni cestni odbori niso od zamudnih obresti na davke videli niti pare. Odločno žigosa ukrep finančne delegacije, da se plačajo samoupravne doklade šele takrat, ko se je v okraju ves državni davek plačal. Na Štajerskem so okr. zastopom odtegnili 9% ostalega davka. Ministrstvo hoče to popolnoma izbrisati. Vsega skupaj je odredilo 5 milijonov za celo državo pod firmo pomoči za graditve in vzdrževanje meddržavnih cest in mostov. Od tega bo odpadlo na Slovenijo 1 milijon, kar ni v nobenem razmerju z državnim dolgom.

Naše ceste propadajo. O tem se je minister lahko prepričal in zato je izrazil željo, da bi se temu odpomoglo s kulukom. Take rešitve Slovenci ne sprejememo. Svoj kuluk smo že opravili. Zahtevamo samo, da se da denar nazaj. Za obrambo bodo Slovenci uporabili vsa zakonita sredstva. Cestni odbori so na tem, da tožijo državo radi izplačila deželnih prispevkov. Poslanec v poslednjem trenutku apelira, da se vse te krivice popravijo in da se dolžne vsote dajo v proračun.

Nato govori poslanec o bedi cestarjev, tako deželnih, kakor okrajnih. Deželni cestarji prejema mesečno plače 75 Din, dnevne doklade 7 Din in 2 Din doklade za družinske člane. Vsega skupaj največ do 500 dinarjev. S tem živ krst ne more živeti. Pokojnine nimajo, pač pa imajo zakonite miloščine, ki jih pa ne dobe. Tudi miloščine so naravnost škandalozno urejene. Po 32 letih službe dobe na mesec 6 in pol dinarja. Poslanec zahteva, da se to vprašanje uredi človeški družbi dostojno.

Glede kaldrmine zahteva, da imajo pravice do kaldrmine ne le občine, kjer je carinarnica, temveč cestni odbori, oziroma okr. zastopi in ne le za tlakovanje cest, ampak tudi za graditve novih cest. Poslanec govori o organizaciji cestne službe. Zahteva, da se izvršijo nove volitve v cestne odbore na Kranjskem in v okrajne zastope na Štajerskem. Po odločni kritiki posameznih postavk proračuna in strankarstva, govornik ponovno naglasa nezakonitost, ki jih vlada v tem resorju izvršuje ter izjavlja, da bodo on in njegovi tovariši glasovali proti proračunu in zahteva, da se temu neredu napravi cimprije konec.

Radić za vojno zvezo z Italijo.

»VSE NAS DRUZI, NIČ NAS NE RAZDVAJA.« OBSODBE VREDNA IZJAVA STJEPANA RADIĆA.

Belgrad, 11. marca (Izv.) Današnji belgrojski listi objavljajo razgovor, ki ga je imel minister Stjepan Radić z dopisnikom milanskega »Sec lae. Ta razgovor objavljajo listi pod velikimi naslovi, da se Radić izjavlja za vojno zvezo z Italijo. Radić je rekel, da je prepričan, da pride lahko do popolnega sporazuma med nami in Italijo. V tem pogledu je istih misli, kakor dr. Ninčić. Iredente ne sme biti nobene več. Pod takimi pogoji bo sodelovanje Italije in naše države dobro. Na dopisnikovo vprašanje, ali delajo na kakih konvencijah, je Radić odgovoril, da je on za to, da pride do vojne zveze, ki naj bi bila spočetka omejena na 5 let, a bi se nozence lahko podaljšala. Na vprašanje, ali

je dr. Ninčić v Rimu storil kakšne korake v tem pravcu, je Radić izjavil: »Lahko rečem, da je to storil. O tem sem siguran; kakor sem tudi siguran, ako telmačim mnenje celokupne vlade, če naše razmerje do Italije takole označim: Vse nas zedinja, nič nas ne razdvaja.«

Ta izjava Stjepana Radića je povzročila precej komentarjev. Ne glede na dejstvo, da je Stjepan Radić zopet spravil v dnevno politiko osebo vladarjevo politiki obsojajo nastop Stjepana Radića tudi radi tega, ker se zavzema za vojno zvezo z Italijo in prepričan, kar tako fašisti vsakemu nasilnemu režimu Slovence in Hrvate, ki žive v Italiji. Radić je zopet pobral, kako izpreminja dan na dan svoja politična

mnenja. Ko je bil v Ljubljani, je hotel pridobiti slovence za se s tem, da je rolnel proti Italiji. Upamo, da bo proti takim Radićevim navadam in proti takim njegovim izjavam o našim desin eresenentu na usodi naših bratov v Italiji nastopila vsa slovenska, hrvaška in srbska javnost. Kajti naši ljudje v Italiji nikakor ne smejo poslati žrtve fašistovske imperialistične in šovinistične politike.

ZBOROVANJE DAVIDOVIČEVE STRANKE V ZAGREBU.

Zagreb 11. marca. (Izv.) V večerje so bo vršila v Zagrebu konferenca Davidovičeve demokratične stranke. Konferenco bodo posestili tudi člani glavnega odbora iz Beograda dr. Voja Marinković in Grga Angjelinović. Dr. Marinković bo imel na konferenci velik političen govor, katerega javnost pričakuje z velikim zanimanjem. Pričakujejo, da bo nadaljeval v govoru svoje izjave, katere je podal v skupščini ob priliki proračunske debate. Ako bo ta konferenca dobro uspela, bo privedla stranko v maju veliko strankino zborovanje.

Za Dinarske alpe.

V času ko si naša diplomacija nemalo domišlja radi svojega domačega občevanja z Rimom in ko je menda zlasti med Srbi dosti ljudj, ki si na to isto tako nekaj dom šljajo, doživljamo, da proglašajo eden izmed vodilnih mož sedanje Italije politični program, glasom katerega je naravna meja Italije — na Dinarskih alpah. Ta mož je Ezio Garibaldi, a govoril je na parlamentarnem kongresu vojni hinvaldivo v Urbino, v gledališču Sanzio, ob navzočnosti vseh oblasti fašistovskih korporacij in najodličnejšega občinstva. Govor objavlja — poleg drugih listov — po stenografičnem zapisniku rimski politični tednik »Camicea Rossa«, ki ga urejuje isti Ezio Garibaldi. Tol ko v pojasnilo, vse drugo nam pove govor sam, ki ga podajamo v glavnih potezah.

Uvodoma je Garibaldi navajal Mazzinijeve besede: »Kjerkoli je in drhte naši bratje, tam je polje naših bitk.« Potem je nadaljeval: »Misi in predvsem na Jadran, na vzvodno italijansko je ero. O tem hočem govoriti jasno, brez vsake sentimentalnosti, popolnoma realistično. Vem da ne smemo kaliti dela našega Duceja, ki ograjuje Italijo s solidnejšo mrežo mednarodnih zvez, kakršnih moderna Italija ni dar ni imela. Teda smemo in moramo začrtati probleme našega ozemlja v Evropi in svetu, da vzdržujemo živo narodno vest v tem pogledu in zbiramo sile za pravi trenotek.

Tu je predvsem jedranski problem ali natan ne še Dalmacija in Crnagora. Italijani ne emo biti blodeči vitezi neodvisnosti malega črnogorskega naroda, če ne pod pogojem, da opazimo v tem kak italijanski interes. In ta interes je svoboda Jadranskega morja, na katerem ne moremo dopustiti silnih pomorskih bar: v posesi mogočnih narodov, ne razvoja trosskih in ribiških mornaric, ki bi zadušile trgov na narodne obale. Tega ne smemo pozabiti, najsi se nam trenutno morda zdí važna zveza z južnimi Slovani proti germanstvu. Če br nimo Trst pred germanskimi sanjami, ne smemo njegove varnosti zmešetariti s Slovani, tlačitelji šibkih in posedovalci kovov italijanskih dežel.

Niš politični realizem nam veleva, da cenimo to zvezo (z južnimi Slovani), kajti vsak račun ima svojo posebno stran. Dobro vemo, da je bavarsko sklicevanje na Brenner samo preveč. Pravi objekt je Trst, trgovinski tekme Hamburga; Trst, ključ do gospodarstva na Jadranskem morju, na katerega že vekove zro Nemci kot na dediča Benetk. Že habsburška monarhija je hotela izpremeniti Trst v slovensko mesto, če bi ga že ne mogla narediti nemškega. Kdo bi torej mogel mirno gledati italijansko-slovensko zvezo, če bi se morali Italijani zaradi nje odreči obrambi Črnogore? Toda te odpovedi ne bo nikdar! To je izven vsake diplomatske možnosti. Govornik je nato na svoj način podal pregled dogodkov, ki so Črnogoro izročili pod »srbsko« oblast, potem je nadaljeval:

Crnagora, Dalmacija, Albanija itd. so za Italijo problemi prve vrste in če se z njimi pečamo, storimo to zato, da branimo razloge naše vojne, to je nrešega narodnega obstoja. Italijani moramo smatrati Jugoslavijo kot dedinjo Avstrogrske in izvajati iz tega vse posledice. Tudi z Avstrogrsko smo bili sklenili zvezo — kljub senici Oberdanovih vslic; če bi hoteli biti ironični bi rekli, da se more zgodovina ponoviti, tembolj ker je pokolj Tomaža Gullija okrvavil italijansko izpraznitev Dalmacije. D'Annunzio, ki je rešil Reko in julijsko mejo, ki je živel za nas 50 let zgodine v petih dneh, ki nas je naučil geografijo našega imperija — D'Annunzio nam je živa obljuba da Kvarner ne bo dolgo obilval zadnjih meja Italije!

Ugotavljamo, da je načrt Giuseppa Garibaldija da se začne rušiti Avstrija z izkrcanjem v Dalmaciji zgodovinska aktualnost. Avstrijski duh na Jadranu živi danes bolj nego kdaj prej in zato naša vojna dejansko še ni končana.

Govornik nato opozarja na Napoleonovo politiko glede Jadrana, ki ga je hotel zagotoviti Italiji in s tem postaviti kot obrambno trdnjavo zapadne Evrope proti vzhodu. Kratkovdina egoistična Clemenceaujeva politika pa je Dalmacijo vrnila Jugoslaviji.

Če je danes Italija po zaslugi Mussolinijeve nemajna trdnjava, katere jarek tvori Jadran-

sko morje, je s tem varna celokupna zapadna Evropa; toda resnica je, da je Evropa, žrtvujoč pravice Italije, sebi ustvarila nevarnost, da vtone v našem vzhodnem morju!

Trdnjava in jarek se pa morata izpopolniti z nadaljnimi, naprej potisnjenimi utrdbami: celo upna z padna civilizacija mora poriniti Italijo kot svojo stražo na Dinarske alpe. Kajti naj so sanje o aplošnem miru še tako lepe in dobra volja še tako velika: spopad med Vzhodom in Zapadom je fatalno ne zbežen. In epicenter tega spopada bo v sredozemskem področju, kjer in a v prvi vrsti Italija svoje strategične postojanke. A mostovi se bránijo na kolih or mogoče naprej potisnjenih postojankah. Naš mosi, ki zagotavlja Evropi promet preko Sredozemskega morja s celim svetom, ima svojo glavo na Dinarskih alpah in svoj prd ožnik v Dalmaciji. Italijanska nadvlada na Jadru ni samo italijanski, marveč mednarodni problem: obramba pred mogočim silnim germansko-rusko-islamskim gibanjem.

Prd formulo italijanske nadvlade razumemo: v njej neodvisnosti Črnogori; osvoboditev Albanije vsega tujea pohlepa, posebno pa h lenskega in jugoslovanskega in utrditev izključno italijanskega vpliva; zaključitev vojne, dohjene v Vittorio Veneto, ki se ne da za ve no odložiti, to je osvojitve črte Dinarskih alp ki so naravna meja zapadne civilizacije prot Balkanu.

Ob zaključku je rekel E. Garibaldi: To je v glavnih črtah a' solutno realistična politika, to so temeljni interesi našega bodočega življenja. Na Dantejevem grobu gori votivna luč Dalmacije. Za nas, ki sovražo mo politične burke in retorične fraze, pomenja ta večna luč, da Italijani v Dalmaciji bde in čakajo. Italija bo na simb lično znamenje odgovorila: »Tukaj!«

Ko je Garibaldi končal, je zaurilo po gledališču silno odobravanje: vse oficijelne osebnosti so hitele h govorniku in mu čestitale tovariši invalidi pa so ga objemali. Ne da se misliti, da bi bil Ezio Garibaldi ob tej slovesni priliki govoril kar tako na svojo pest, tudi ni dvoma, da se je njegov govor objavil po stenogramu z vednostjo merodajnih čimteljev. Zakaj ta skok od medene prijaznosti in navdušene int'nosti z Jugoslavijo do proglastitve neizprosnega boja na življenje in smrt, do postavitve meje na Dinarske alpe? Ali so se italijansko »sacro egoismo« v tem kratkem času odprle druge zveze, ki so bolj »apprezabile« nego zve a z Jugoslavijo? Ali je hotel s tem Mussolini potolažiti vojne fašiste in druge nacionaliste? Bodi že kakorkoli, toliko smemo biti prepričani, da je šel Garibaldiju ta govor od srca in da se strinja z njim domalega vsa Italija. Politčna zveza s takim sosedom je nevarna ali vsaj nemoralna in nesmiselna.

Iz Bolgarije.

Na zadnjem kongresu socialdemokratske stranke je prišlo do velikih prepirov med vodilnimi osebnostmi. Po daljši burni debati je bil sprejet predlog predsedstva, da se izključita iz stranke oba brata bivšega ministrskega predsednika Cankova, ker sta v posebni brošuri ostro napadala strankino predsedstvo, češ, da ne izvršuje niti strankinega programa niti želja članstva. Kongres je izključil tudi bivšega ministra Kasasofa in izrekel osim državnim poslancem grajo radi nediscipliniranosti, ker so v svojem glasilu grajali samovoljno strankinega vodstva.

Ti sklepi so posledica dolgotrajnih sporov med desnim in levim krilom v stranki. Poslanci, ki so dobili ukor, bodo najbrže tudi izstopili iz stranke in skupno z izključenimi osnovali novo frakcijo.

Radikalna stranka je odpovedala Ljapčevi vladi svojo podporo vsled nasilij, ki jih je vlada vprizarjala pri zadnjih občinskih volitvah. Radikalni so se pogajali z Malinovimi demokrati za sodelovanje. Demokrati pa so zahtevali fuzijo obeh strank, ki so jo radikalni odbili. Radikalni so izdali proglas, v katerem pozivajo vse demokratične stranke, naj se združijo v opozicijo proti vladi.

Iz Romunije.

Vlada je sklenila, da bo 7. aprila razpisala skupščino in razpisala nove volitve. Ker se pa 27. marca prično velikononočne počitnice, mora vlada že do tega dne spraviti pod streho novi volivni zakon. Načrt zakona je vlada že predložila zakonodajnemu odboru parlamenta. Odbor je načrt odobril. Opozicija se seje sploh ni udeležila. Narodna in agrarna stranka sta se zedinili za skupno borbo proti vladnemu načrtu, ki daje večinski stranki velike prednosti. Stranka generala Avarescu se še ni odločila ker čaka na razčiščenje političnega položaja in še vedno upa, da ne bo Bratianu vodil volitev.

Položaj pa je še popolnoma nejasen. Dasi je komaj še tri tedne do volitev, še nihče ne ve kedo jih bo vodil.

Stranke se pripravljajo samo v okviru svojih organizacij, v javnosti je še popolen mir.

TRGOVSKI ODNOSAJI MED ANGLIJO IN RUSIJO.

London, 11. marca (Izv.) Spodnja zbornica je sklepala večeraj o oledjanju trgovskih zvez med Anglijo in Rusijo. Zbornica je amandement, ki jih je predlagala delavska stranka s 113 proti 18 glasovom odklonila.

Dnevne novice

★ Delegati vseh zdravniških zbornic v državi se snidejo 14. in 15. marca v Belgradu, da skupno intervenirajo pri ministrstvu za narodno zdravje zaradi omalovaževanja vseh zbornic od strani tega ministrstva. Kljub posameznim osebnim intervencijam pri ministrstvu, kljub opetovanim urgencam ne reši ministrstvo za zdravniški stan važne, nujne zadeve. Tako že teče tretje leto, da ni potrjen poslovnik za glavno skupščino, odbor in disciplinarno sodišče zbornice, da nimamo še poslovnika za disciplinarni senat zdravniških zbornic v Belgradu, da je vprašanje sramotnih sodnozdravniških tarifov še vedno leta in leta na mrtvi točki, da se zdravniška mesta ne zasedejo in kompetenti leto dni čakajo na rešitev njih prošelj, da se ne spremeni uredba o zdravniških zbornicah, ki si v nekaterih členih nasprotuje, kljub temu, da v seki dotični predlogi že pred leti predložili ministrstvu. To ministrstvo pa samo krši uredbu o zdravniških zbornicah in se je tožba proti tej kršitvi morala vložiti od strani zbornice na državno sodišče. — Vprašanje inozemskih zdravnikov-državljanov glede njih prakse v kraljevini SHS se zavlačuje in je ministrstvo izdalo v tem vprašanju eni in isti dan dva popolnoma si nasprotujoča odloka, proti katerim je morala zbornica tudi vložiti tožbo na državni svet. Vsled takega nerazumljivega postopanja ministrstva za narodno zdravje proti zdravniški zbornici, torej instituciji, katero je ministrstvo samo ustvarilo in katero bi morale šteti in dvigniti njen ugled, je težko zahtevati, da bi zdravniki uvaževali pomen in ugled zbornice, če tega ministrstvo samo ne stori. Da se ta nadalje nevdružljiva situacija razčisti, preden se podvzamejo drugi koraki in izve, zakaj ministrstvo tako postopa, se bo sešla ta delegacija vseh zdravniških zbornic v Belgradu. Pri tej priliki bodo delegati izročili g. ministru skupno spomenico, ki pojasni vso to nevdružljivo situacijo. Ako je ministrstvu na tem ležeče, da poslujejo zbornice v interesu države in v interesu zdravniškega stanu, mora ministrstvo pri svoji upravi, vsaj kolikor se tiče zdravniških zbornic, kreniti na popolnoma druga pota. Zdravniško zbornico za Slovenijo bo zastopal predsednik dr. Vinko Gregorič.

★ K znani naredbi vojnega okrožja. Glasom razglašala okrajnega glavarstva v Kranju morajo priti vsi vojni obvezniki iz selške doline in pripeljati s seboj vse svoje konje in vozove k pregledovanju vojaške komisije v Škofjo Loko. Zadnja občina v Selški dolini, to je Sotica, je oddaljena od Škofje Loke skoraj 40 km, tako da bodo morali ljudje zamuditi za to pot ves dan in še več. Človek se mora vprašati, ali bi ne prišla lažje dotična komisija v Selce ali v Železnice — kot se je to doslej vedno zgodilo —, kakor da se žene vsa dolina v Škofjo Loko? Vrhutega se je došlo, ta pregled za občini Selca in Železnice na nedeljo 21. marca, ki za to sploh ni primerna in bodo ljudje ta dan samo še bolj oškodovani in bodo še več zapravili. — Pri zadeti.

★ Samo par dni je še čas za naročbo srečk loterije »Kat. prosv. društva v Sv. Petru pod Sv. gorami«, ki se prodajajo po 5 Din. Vseh dobitkov je 250 v vrednosti 50.000 Din. Zrebanje se vrši nepreklicno 19. marca. Kdor naroči 10 srečk, dobi 3 srečke brezplačno. Za naročilo zadostuje dopisnica, naslovljena na Loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. gorami, ki srečkam priloži polčnico.

★ Koliko in kakšno obleko dobe poštni uslužbeni v območju ljubljanskega poštnege ravnateljstva. Po točki 2 že omenjenega pravilnika dobe v Sloveniji zvaničniki in vsi tehnični delavci in služabniki obleko in obutev, in sicer: a) čepico vsako leto, b) zimsko bluzo in hlače iz volnena blaga vsako leto, c) let-

no bluzo in hlače iz platna (jadrovine) vsako drugo leto, d) zimski plašč vsako tretje leto, e) čevlje pa vsako leto en par. Stopnja zvanja zvaničnikov, tehničnih delavcev in služabnikov je izražena s posebnim znakom in sicer s srebrnim pramičem, širokim 1 cm, ki stoji navpično na ovratniku bluze. I. Zvaničniki in tehnični delavci I. skupine dobe po tri srebrne pramiče. 2. Zvaničniki in tehnični delavci II. skupine dobe po dva srebrna pramiča. 3. Zvaničniki in delavci III. skupine dobe po en srebrn pramič. 4. Služitelji I. in II. skupine ne dobe srebrnega pramiča. Zvaničniki in služiteji dobe znak pošte in brzojava, tehnični delavci pa dobe in sicer: 1. tisti, ki opravljajo brzojavno in telefonsko službo ali pa službo čuvaja ali nadzorovatelja brzojavnih in telefonskih prog, znak strelice in 2. tisti, ki opravljajo šofersko službo, znak prometa. — Zvaničniki in tehnični delavci omenjeni pod točko 1, 2 in 3, bodo nosili na čepici znak pošte in brzojava ter kokardo za državnim grbom Služitelji, omenjeni pod točko 4, bodo nosili na čepici znak pošte in brzojava in pa državni grb na igli. Kadar je zvaničnik, tehnični delavec upokojen, preide obleka in obutev, ki jo je prejel, v njegovo last.

★ Brezglavost zagrebške železniške direkcije. Zagrebška železniška direkcija je onemogočila obrežnim krajem Dalmacije izvoz rib v druga mesta Jugoslavije s tem, da je zabranila prevzem zabojev za ribami v ledu, medtem ko vse druge direkcije to dovoljujejo in nikomur po vsem svetu ni še prišlo na misel, da bi bil prepovedal brezvozniki prevoz rib v ledu. Samo zagrebška direkcija to zabranjuje in dela s tem dalmatinskim krajem velikansko škodo, ker je onemogočena ribja trgovina z zaledjem in so Dalmatinci primorani pošiljati ribe v Trst in Reko, Jugoslavija pa mora svoje ribe za drag denar dobivati iz Trsta. Redno pošiljanje rib brez ledu je nemogoče. Iz Trsta gredo ribe brez vsakih ovir z brzovlakom v zabojih ledu na vse kraje (Dunaj, Budimpešta, Praga, Berlin, Monako-vo itd.), doma pa se delajo ovire. Merodajni krogi naj vendar malo premislijo, ko izdajajo naredbe. Jugoslavija je itak strašno trpi na birokratizmu, ki nima posebno za gospodarske prilike dovolj smisla in premisleka.

★ Pomladanski sejem v Škofji Loki. Na dan sv. Jederti, v sredo dne 17. marca, se vrši prvi pomladanski sejem, kateri je eden največjih na Gorenjskem. Na ta sejem pripeljejo naši kmetje iz okolice v veliki množini razna mlada sadna drevesca, katera so znana radi dobre kakovosti tudi v tujini. Dobi se tudi semenski krompir in hribovski oves. Da bi kmetje prignali v večjem številu svojo govejo živino, je odsek za povzdigo sejmov določil, da dobi vsak, kdor prižene živino na sejem, Din 10 odškodnine. Kdor pa živino na sejm prodaja, pa dobi še Din 10, ko prepriše v občinski pisarni živinski potni list. Vabijo se kupci in mesarji ker bo prej kot ne veliko živine na sejmu.

★ Ko bi Slovenci dali pol procenta tiste vsote, ki jo izdamo na leto za alkohol in nikotin, bi še to leto dovršili največjašnji stadion v Srednji Evropi. Če kupiš nekaj srečk za Orlovski stadion, pa ne boš izdal niti pol odstotka od vsote, ki jo sicer žrtvuješ za alkohol in nikotin.

★ Smrtina kosa med ameriški rojaki. V Clevelandu je umrl minoli mesec eden najstarejših tamkašnjih slovenskih naseljencev, 74 letni Josip Jaklič, posestnik in bivši dolgoletni gostilničar. — Istotam je umrl 37 letni Anton Šivec, doma iz Rakitne na Notranjskem; zapustil je ženo in 7 nepreskrbljenih otrok.

★ Iz vojaške službe. Za poveljnika polka v Splitu je imenovan Aleksander Daskelović iz Pirota. Znan je kot vojaški pisatelj in je

opisal vojne dogodke pri Kobaridu, ki so vzbudili veliko razprav v italijanskih vojaških krogih.

★ Iz uradnega lista. Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast z dne 9. marca objavlja: Pravilnik o dajanju posojil za odkup nepremičnih imovinj v južnih krajinah; Izpembe in dopolnitve v naredbi o določanju objektov in subjektov agrarne reforme; Razpis o ocarinjenju čebadi ob uvozu; Naredba o razmejitvi med sodnima okrajema Marenbergom in Mariborom; Izpembna odločba glede odpustnice mečanskih šol v Sloveniji in Dalmaciji; Odločba, s katero se priznava predmetom industrijske svojine na ljubljanskem velikem semnju prvenstvena pravica; Odločba, s katero se ustanavlja obmejna veterinarska postaja na Bohinjski Bistrici; Odločba s katero se podaljšuje rok za pregledovanje in žigosanje steklenic in posod za točenje alkoholnih pijač in mleka; Razpis o monopolni taksi na flobertske puške in njih municijo; Razpis glede prehodnic za dvolastnike ob mažarski meji; Naredba o garanciji mestne občine ljubljanske stavbni in kreditni zadrugi »Stan in dom« v Ljubljani za posojilo 2 milijona dinarjev; Naredba, s katero se podaljšuje veljavnost okrajne cestne naklade v sodnem okraju Šmarju pri Jelšah; Naredba o pobiranju občinskih doklad, samostojnih naklad in občinskih davščin v Mariboru meseca marca 1926; Tarižno obvestilo o direktnem blagovnem prometu med postajami kraljevine Mažarske v prevozu (tranzitu) čez proge državnih železnic kraljevine SHS s postajami ostalega inozemstva in obratno.

★ Iz zdravstvene službe. Za zdravnika-pripravnika je imenovan dr. Rudolf Rožič v splošni bolnici v Celju, dr. Rajner Bassin pa za zdravnika-volonterja v državni splošni bolnici v Ljubljani.

★ Iz davčne službe. Za davčnega upravitelja v Dolnji Lendavi je imenovan Rudolf Delhunja, doslej pri davčni administraciji v Ljubljani. — V Velike Lašče je premeščen davčni asistent Josip Jurak, doslej v Dolnji Lendavi.

★ Izobešanje reklam v državnih poštah. Ministrstvo je dovolilo, da se smejo v državnih poštah razobešati reklame vsake vrste, če se plača določena pristojbina (od 200 Din navzgor). Interesenti zvedo pogoje in druge podrobnosti na vsaki pošti. Prošnje za dovoljenje je treba vlagati na poštino in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani.

★ Prepečeni o odnosno zopet dovoljeni listi. Oblast je prepovedala list »L'Humanité«, brošuro »Ljencin« in knjigi »Leykams Haus- und Familien Kalender 1926« in »Südsteiermark«, ki je izšla pri Moserju v Gradcu. — Zopet smeta prihajati v Jugoslavijo budimpeštanska lista »Egenleseg« in »Sportthrap«.

★ Zasačili so tatu in roparja Jeketa, ki je pred letom dni pobegnil iz ječe in »deloval« s svojimi zavezniki v precej obširnem delokrogu, v pondeljek 8. marca v Senovem nad Rajhenburgom s par tovariši in ga odpeljali v novomeške zapore. Zadnji čas je postal že strah Dolenjske.

★ Podjetno sleparke in nevarno tajno prostitutko so prijeli v hotelu »Union« v Šoštanj, kjer je stanovala pod imenom Hilda Janež, v resnici pa se piše Terezija Travner, doma v Gaberjah pri Šoštanju. Dekle je staro komaj 20 let, pa ima že veliko grehov na vesti. Uvedli so obsežno preiskavo.

★ Med vožnjo je skočil z vlaka med Borovnico in Preserjem slušatelj nemške tehnične visoke šole v Pragi, Hartvig Schuster. Prijeli so ga na meji pri Logatcu in ga hoteli privedi na ljubljansko policijo.

Rib na trgu je obilo, ščuk in karpov za kosilo, a postrv je lin grizljaj; Pij potem le »Buddha« čaj!

PREDO NAKUPOM KUHINSKE POSODE si ogled bogato zalogo pri tvrdki **Stanko Floriančič** Ljubljana, Sv. Petra c. 35

Ljubljana

○ Orlovski stadion naj vzbudi med mladno smisel za telovadbo in plemenit sport v prosti naravi. Kaj je za dušo in telo bolj zdravo: posedarje in zapravljanje po zakajenih gostinah ali telovadne igre in sportne tekme v prosti naravi. Pomagaj graditi Orlovski stadion s tem, da kupuješ srečke, ki so po 10 dinarjev.

○ Na Režniku bo v nedeljo dne 14. marca ob 9. sv. maša za pokojnega župana dr. Pečiča. Prijatelji vabljani!

○ Vse trnovske fante vabimo na fantovske duhovne vaje, ki se pričnejo danes zvečer ob 8. v dvorani trnovskega župnišča. Vodi jih g. univ. prof. dr. Gregor Rožman. Vsak večer ob 8. bo v dvorani kratek govor — na praznik sv. Jožefa ob 6. zjutraj pa skupno velikonočno sv. obhajilo v trnovski župni cerkvi. Naša fantovska čast zahteva, da se teh duhovaj v čim obilnejšem številu udeležimo. — Pripr. odbor.

○ Tehniška srednja šola v Ljubljani. Pod predsedstvom ravnatelja Jož. Reiserja se je vršila dne 8., 9. in 10. marca ustmena matura absolventov višje pripravne šole. Od 21 rednih učencev je bilo pripuščeni k maturi 20 učencev. Od teh je bil eden preobiran za pol leta, ostali so dobili izpričevalo zrelosti. Ti so: Bezlaj Jakob (z odliko), Čenčur Ladislav, Černe Anton, Genussi Janez, Lah Zorko, Majnik Bogoljub, Marinšek Vilko (z odliko), Mesar Jože (z odliko), Miklavčič Stane, Mozetič Martin, Pavčič Joža, Pertot Vera, Pirnat Karol (z odliko), Pisk Karel, Senica Ljudevit, Senk Joža (z odliko), Valenčič Stane, Vales Alfonz, Vrhovec Venčeslav.

○ Povišana trošarina in uvoznina. Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja v pomirjenem členu in konsumentom, da se je v zadnji občutno povečala trošarina in na novo vpeljane uvozne, zglasila v četrtek dne 11. marca 1926 pri predsedniku gerentskega sveta g. dr. Dinko Puc deputacija Gremija obstoječa iz gg. Ivana Gregorca, Ernesta Hienega, Andreja Šarabona, Josipa Bahovca ter gremijalnega tajnika Šmuca. Deputacija je izročila utemeljeno vlogo, v kateri zahteva od predsednika gerentskega sveta takojšnje znižanje trošarine, kakor tudi ukinitve uvoznine. V glavnem so zastopniki Gremija zahtevali popolno ukinitve uvoznine za tovorne, kakor tudi osebne avtomobile, za one kateri že plačujejo mestno uvozno takso. Dalje se je zahtevalo oprostitev uvoznine vseh onih vozil, ki vozijo blago iz ljubljanske carinarnice, ker se plačuje že pri isti za uvoženo blago takozvana »kaldrimina« od katere se vsi dohodki itak stekajo v mestno blagajno. Glede trošarine je deputacija zahtevala brezpogojno znižanje zvišane trošarine na moko Ravno tako se je zahtevalo znižanje tarifarne postavke 17, 18 in 19 pravilnika za pobiranje trošarinskih naklad, ker predmeti, omenjeni pod temi postavkami, tvorijo glavni vir življenjskim potrebščinam. Deputacija je predsedniku g. dr. Pucu podrobno utemeljila dejanski položaj trgovstva kakor tudi konzumenta ter ga opo-

Fine površnike za gospode, priporoča tvrdka **A. KUNC, LJUBLJANA** po zelo zmernih cenah.

Pravda ribniških kmetov leta 1573.

(Donesek za socialne zgodovinarje.)

II. Davščine.

Poleg teh pravnih določb ima ribniški urbar iz leta 1573. za vsako vas in vsakega posameznega kmeta zapisane razne dajatve, ki gredo graščaku. Iz teh zapisov povzame vsa bremena tedanjih kmetov.

Irg Ribnica ima po urbarju iz leta 1573. celih gruntov 21, ki so razdeljeni med 41 posestnikov. Med temi je tudi Baltazar pl. Lambert, bivši ribniški grajski najemnik, ki ima poldrugi grunt in je bil nanovo izkopal njive, še sedaj po njem imenovane »Lambergarice«. Župnišče, ki mu je graščak varuh, mu daje 12 škafov pšenice, 12 prosa in 12 ovs. Vsi ti svobodnjaki dajejo gradu davka v denarju skupaj 36 goldinarjev (1 gl = 60 krajcarjev). Ti svobodnjaki so robote prosti, dajejo pa snopno desetino od pšenice, rži, prosa, ječmena, ajde, fižola. Rž, ajdo in fižol tržani redkokdaj sejejo. Desetina pa se razdeli tako, da je dobi dve tretjini graščak, eno tretjino pa ribniški župnik. En grunt je podložjen graščini na Bregu pri Ribnici. Mesarji so v trgu trije, ki dajejo davka po 40 kr., torej skupno 2 gl., od kleti v gradu pa 1 gl. 37 kr. Mlinarjev je 5 in dajo skupno 3 gl. 51 kr.

dvaka. Les in pašo na grajskem svetu imajo prosto, smejo prosto prodajati in kupovati svet, dati pa morajo od izkupička graščaku vsak deseti fenig. — Drugih podložnikov pa je v trgu 43 in dajejo davka 11 gl. 32 kr. 2 vinarja (4 vinarji = 1 kr.). Ti pa delajo graščaku tlako: sadijo zelje, je posekajo, obeležijo, za ribanje zrežejo, konoplje obelijo. Zato pa dobijo ob tlaki dnevno en pšeničen in en ržen ali prosen hlebček. Morajo pa tudi iz dveh funtov prediva napresti dve štrni preje, za kar ne dobijo ničesar. Tržani so torej imeli bolj čedno tlako.

Gorenja vas ima 6 zemljišč, ki so razdeljena med 7 posestnikov. Ti dajejo skupno davka 10 gl. 18 kr. v denarju, v naravi pa 19 škafov in 12 meric (masl) pšenice, 19 škafov prosa, 67 ovs, 24 kokoši, 91 jajc, 180 povesev prediva, 7 voz drv. Drva vozijo vsi iz grajskih gozdov. Dajejo poleg tega desetino v snopih od vseh vrst žita in od mladine (telet, jagnjet, kozličev). Dobi pa od desetine dve tretjini boštanska graščina pri Grosupljem, eno tretjino pa župnik. Od novonastalih rovtov (lazov) pa dobi desetino ribniški graščak. Za tlako morajo Gorenjci en dan gnoj voziti na zeljnik, ga preorati in prebrnati, posekano zelje domu zvoziti v grajsko pristavo, desetinsko proso iz trga ometi. sneg kidati z grajske in pristavske strehe, kadar treba, grajske plotove na odkazanem mestu graditi. Kadar orjejo in kosijo, dobe hrano; kadar vozijo gnoj, zelje in seno ali kidajo

sneg, dobe dva hlebčka kruha; kadar pa vozijo desetino, manejo proso ali gradijo, ne dobe ničesar. Ker ima vsak tudi sosceskin svet (Supp), mora dati graščaku za vožnjo vina vsako leto 3 konje; vsak voznik dobi za to putrj vina; kadar pa pripeljejo vino, dobe jesti in piti. Ti in tudi vsi drugi podložniki morajo prihiteti z materijalom, z lesom, kamnom, apnom in delom, kadar treba popravljati ali utrjevati grad in pristavo.

Hirovača ima 6 gruntov, ki so razdeljeni na 8 posestnikov. Ti dajejo davka v denarju skupaj 6 gl. 7 kr., v naravi pa 12 škafov in 12 meric pšenice, 12 škafov prosa, 48 ovs, 24 kokoši, 92 jajc, 180 povesev, 11 voz drv. Za sosceskin svet dajo 3 konje za vožnjo vina. Dajejo žitno in mladinsko desetino, od katere pa ne dobi grad ničesar, pač pa eno tretjino župnik, dve tretjini pa kaplan beneficija presv. Rešnjega Telesa v Ribnici, ki ga je ustanovil cesar Friderik I. 1457. in nakazal duhovniku te dohodke. Za tlako graščaku vozijo gnoj za repo, zanjo orjejo, jo vsejejo in zabranajo, jo domu zvozijo, z Gorenjci vred trško desetino spelejo v pristavo, desetinsko proso iz trga zvozijo in omanejo, na pristavskih njivah pridelano žito razven prosa spelejo; ter sneg kidajo in gradijo kakor prejšnji. Kadar za repo orjejo in jo vsejejo, dobe hrano; pri drugi tlaki dobi vsak dva hlebčka; kadar grade in proso manejo, ne dobe ničesar.

V Goriči vasi je ribniški graščini podlož-

nih 13 posestnikov z 8 polgrunti. V denarju dajejo davka skupno 10 gl. 39 kr., v naravi pa 25 škafov in 11 mer pšenice, 41 škafov prosa, 76 ovs, 28 kokoši, 154 jajc, 225 povesev, 14 voz drv. V Goriči vasi pa ima tudi grad na Bregu 16 podložnih zemljišč, ki dajejo temu gradu desetine dve tretjini, župniku pa eno tretjino. Dajatev vsakega grunta se je l. 1570. cenila od breških graščakov Kristofa in Hansa pl. Lambertov na 1 gl. vrednosti (Urbar gradu na Bregu iz l. 1570. v ribniškem grajskem arhivu). Goričevljani imajo tlako, da vsak po en dan gnoj vozijo, orjejo, plevejo, žanjejo in kosijo, desetino iz Olavice in Lipovca zvozijo, gradijo grajsko posest. Za vožnjo vina dajo letno 3 in pol konja, torej eno leto 3. drugo pa 4. Kadar orjejo, plevejo, žanjejo in kosijo, dobe hrano, sestoječo iz dveh prinosov (friht); kadar gnoj vozijo, dobe 2 hlebčka, drugače pa ničesar.

V Olavicah ima ribniška graščina 4 grunte s 6 posestniki, ki dajejo 5 gl. 22 kr. davka ter 8 škafov in 6 mer pšenice, 14 škafov ovs, 8 kokoši, 62 jajc, 120 povesev, 6 voz drv, za vinsko vožnjo 2 konja. Tlako imajo kakor oni. Dajejo tudi desetino od žita, mladine in čebelnih rojev; od mladine pa le tedaj, kadar se narodi 10 kos, in se mora torej včasih po več let skupaj šteti (posebno pri teletih). Graščak je moral voditi torej natančen »status animalium«. Proso v snopih se ni desetnilo, ker bi se bilo ob prevozu vse otrešlo.

zorila na nedogledne posledice povišane uvoznine in trošarine. Istočasno se je deputacija zavzela za upravičene zahteve »Društva sejmarijev«, kateri prosijo gerentski svet, da se jih od uvoznine popolnoma oprosti. Gospod predsednik dr. Puc je obljubil, da bo upravičene želje trgovcev, kakor tudi konzumentov upošteval ter zadevo v najkrajšem času v kolikor bo dana možnost z ozirom na finančno stanje mestne občine ugodno rešil. Vendar si dovoljujemo predsedstvo gerentskega sveta ponovno prositi, da izraženim zahtevam Gremija čimprej ugodni, nasploh bo ljubljansko trgovstvo z ozirom na težak gospodarski položaj, v katerem se nahaja, prisiljeno povišanje uvoznine in trošarine vskalkulirati na blago, kar bo imelo za posledico zvišanje cen živjanskim potrebščinam. — Načelstvo.

○ **Gostilna »pri Mejaročku«** zraven Leonišča toči novodošla izborna ljutomerska, bizeljska in dolenska vina.

○ **Najnovije bluze.** Krištofič-Bučar.

○ **Beg 14 letnega fanta.** Iz neznanih vzrokov je pobegnil od doma 14 letni fant Bogomir Mlakar, doma na Selu pri Ljubljani. Kam se je zatekel in kje je dobil sredstva za beg, še niso ugotovili. Od doma ni odnesel drugega, ker je imel oblačila na sebi.

○ **Tatovi koles.** Pričenja se sezija za te vrste tatov. V začetnem času je bilo prijavljenih več tatvin koles po deželi in tudi v mestu. Tako je bilo ukradeno v Zvonarski ulici čevljar mojstru Janku Ješetu kolo znamke »Puch«, vredno 1000 Din. Tatovi kolesa sestavljajo, prebarvajo in nato po ceni prodajajo. — Frančetu Zalaznik iz Zapuž na Gorenjskem pa je bilo ukradeno tudi v Ljubljani, kamor se je pripeljal po opravih, črno pleskano kolo, vredno 1250 Din.

Kamnik

Mesto Kamnik že živi! Čeprav povečini še vedno staro »purgarsko« življenje, toda tudi moderni čas ne brzi mimo njega brez sledu. Radio imamo že v dveh javnih lokalih, v »Citaltalnic« in v Mejačevi gostilni na Grabnu. Stari grad je kar nevoščljiv Malemu gradu za celo omrežje anten. Avtomobilov imamo že kar osem. Rabimo jih, ne toliko za luksuz, kakor za trgovino, ki v Kamniku dobro uspeva, pa najsibo že lesna ali pa kake druge vrste.

Stanovanjska beda. V neki stvari pa Kamnik nikakor neče s časom. Zidati noče nihče. Ali ni čudno, v tridesetih letih se je Kamnik pomozil za celi dve hišici na svojih skrajnih periferijah. Pa še ti dve je postavil upokojen uradnik, ker bi sicer moral na cesto. Zato je stanovanjska beda velika skrb in briga okrajnega glavarstva. Ali kaj pomagajo vse seje, ko pa stanovanj ni. Meščanska korporacija bi si res enkrat lahko izprašala vest in se pokesala svojega »proszoidarskega« greha.

Postne nedelje privabljajo tudi letos na Kalvarijo cele množice čestilcev Križanega. Iz vseh krajev kamniškega okraja hite ljudje, da pomolijo na Kalvarijo za svojo srečo. Vabi jih pa tudi lepota kamniške okolice, s kakršno se more malokatero mesto tako pohabati kot Kamnik. In Kalvarija je morda od vseh sprehodnih točk najlepša.

»Duhovski dom.« Če greste s Kalvarije nazaj v mesto, vas že od daleč prijazno pozdravlja nova rdeča streha »Duhovskega doma usmiljenih bratov« onstran Bistrice, kateremu so že v decembrskem snegu pripeli na teme zeleno vejico. Čez trideset sob bo imelo novo poslopje, ki bo v kras in v dobro vsemu Kamniku in okolici. Samo želja, da zmanjkuje denarnih sredstev za dovršitev stavbe. Tu imajo usmiljena srca lepo priliko.

Nova naklada na žganje. Kamniški trgovci nekaj godrnjajo na občinski odbor, ker jim hoče naložiti na žganje po 5 Din občinske naklade za liter. Trgovski gremij je stavil občinskemu odboru razne protipredloge, a odbor se ne more nič kaj prav odločiti. Bomo že poročali po prihodnji odborovi seji, kako se bo

svitar iztekla. Trgovci in gostilničarje razburja še nekaj drugega. Merolizkusnemu uradu je hišna lastnica precej povišala najemnino. Ta pa pravi: »Jok, ne bo, pa gremo v Ljubljano!« Trgovci in gostilničarji se pa boje, da bodo morali nositi posode in uteži v Ljubljano ali pa morda še kam dlje, zato se pa tudi že ponujajo, da prevzamejo oni začasno del najemnine. Sicer so nekateri proti temu, češ, saj plačujemo že tako visoke davke in takse, zdaj naj pa še merosodcu najemnino. Vedo pa, da država rada vzame, da pa zelo, zelo nerada da. Zato so si poiskali za sedaj omenjeni izhod. Če le ne bodo obračali, država pa obrnila.

Društvo »Kamnik« pripravlja igro »Graničarji«. Menda jo bodo igrali na tiho nedeljo. Se že veselimo!

Vrhnika

Občni zbor Mlekarske zadruge se vrši v nedeljo 14. t. m. ob 3 popoldne v lastnem poslopju v I. nadstropju. Zadržniki in vsi oni, ki se zanimajo za ta občni zbor, se vljudno vabijo. Po računskem zaključku za leto 1925. sledi zanimiva razprava o razvoju mlekarske stroke. Pripomniti je treba, da je naša Mlekarska zadruga ena največjih in najstarejših v Sloveniji, ki lepo uspeva in izdeluje prvovrsten polemendolski sir ter čajno maslo, ki po kakovosti prekaša vse slične izdelke drugih mlekarn.

Naš oder. Dne 21. svečana je vprizoril orlovski naraščaj v Rokodelskem domu igro za malčke »Palček — Potep, 28. p. m. pa se je vprizorila nabožna igra »Sv. Vid« in 7. sušca »Pozna pomlad«. Vsakokrat so bile vstopnice razprodane. Igralci so izvedli popolno svoje vloge. Začetek je bil vedno točen. Vrhnicanje imamo vsako nedeljo in pravniki priliko videti kako igro na domačem odru, kar našim igralcem nudi možnost, da se v igralski umetnosti tako izvezbajo, da ugajajo tudi razvajenim gledalcem. Posebne zasluge za tako lep razvoj naše Talije si je stekel posejto g. kaplan Bertonec, ki z neumornim in nesebičnim trudom vadi in vežba igralce in igralke dan na dan, za kar mu gre vsa čast in priznanje!

Novo mesto

Naša društva dobro delujejo. Prejšnjo nedeljo je priredilo prosvetno društvo »Soča« v Rokodelskem domu Prešernovo proslavo. — Predaval je g. dr. Česnik o Prešernu kot pesniku. Društveni pevski zbor pa nam je zapel par lepih pesmic. — Dne 7. t. m. je igral Orel »Revčka Andrejčeka«. Igra je bila zelo dobro naštudirana. Posebno sta se odlikovala Andrejček in Anže, katerima se pozna, da sta že veliko igrala. Tudi ostale moške in ženske vloge so bile dobro zasedene. Kazila pa je nekoliko ženska obleka. Igra se vendar vrši na kmetih, kjer ženske, zlasti starejše, ne poznajo do kolen segajočih kril. Upamo, da bo to prihodnjč popravljeno. Igro namreč ponovno prihodnjo nedeljo.

Porotno zasedanje, za katerega je vladalo zlasti v okolici veliko zanimanje radi Dežmanovega slučaja, je končalo. Morilec Dežman, ki je bil obsojen na do smrti težko ječo, je sprva vložil proti sodbi ničnostno pritožbo, pozneje pa se je premislil in je pritožbo nato umaknil. Kazen je že nastopil.

Srečo v nesreči je imel posestnik Janez Kužnik iz Preske pri Dobriču Dne 3. t. m. je vozil iz gozda listje po zelo strmi poti. Ko je hotel zavreti pri sprednji zavori mu je spodrsnilo in padel je pod voz. Obe kolesi sta šli čez njega, prvo čez koš, zadnje pa čez medenico. Prepeljali so ga skoro nezavestnega v kandijsko bolnico, kjer so ugotovili, da nima težjih notranjih poškodb. Mčž bo v kratkem okreval.

Nesreča. Pri podiranju hrastov je padel eden na Antona Jevšvarja iz Tihaboja pri Mirni in mu zlomil nogo. Druge poškodbe ni bilo.

tja. Za Boštanj je pobiral desetino ribniški graščak in je od svojih 2 tretjin desetine dal jač Boštanju vsak šestni snop. Površine dajejo Nemčani še 18 polmer prosa, 10 kokoši, 146 povsem. Desetine od prosa niso dajali in niso imeli nikake druge tlake.

Rakitnica ima 10 gruntov in 20 posestnikov, samih polzemljakov. Vsak daje davka po 1 gl. 14 kr., torej skupaj 24 gl. 40 kr. Tudi v naturi dajejo vsi enako davščino, skupaj 40 škafov pšenice, 40 prosa, 120 ovs, 40 kokoši, 160 jajc, 300 povsem, 20 voz drv. Ker imajo soseskin svet, dajo 10 konj za vinsko vožnjo. Desetine dajejo samo ribniški duhovščini, in sicer dobi kaplan beneficija sv. Hermagora in Fortunata, ki ga je l. 1427. ustanovil celjski grof Herman, tast Veronike Deseniške, dve tretjini, župnik pa eno tretjino. Tlako delajo gradu, da po dva dni vozijo gnoj, po en dan orjejo, pleveljo, žanjejo, kosijo, to košnjo posušijo in speljejo, grajsko posest gradijo. Rakitnica ima tudi 6 mlinov, ki dajejo davka 2 gl. 4 kr., ker pa tam ob vsaki povodnji voda zalije mlino, določa urbar, da se ob takih uimah ti davki ne smejo strogo izterjavati.

Dolenja vas z 20 gruntri in 40 polgruntri je vsa podložna ribniški graščini. Daje davka vsak po 1 gl. 26 kr., skupaj 57 gl. 20 kr. V naravi da cela vas v enaki izmeri 80 škafov in 40 meric pšenice, 120 škafov prosa, 240 ovs, 80 kokoši, 320 jajc, 600 povsem, 40 voz drv, za soseskin svet 20 konj za vožnjo

Črnomelj

Zanimivo predavanje o mlekarstvu je imel mlekarški instruktor Fr. Krištof 31. januarja in 7. marca. Sad njegovih predavanj bo Zadruga mlekarstva v Črnomlju, za katero se že vršijo priprave. Osnivačja se zadruga ima že stroje, ki jih postavlja monter ravno te dni v gospodarskem poslopju tukajšnjega župnišča, ki je bilo v ta namen preurejeno.

Gogoljevo komedijo v petih dejanjih je vprizorilo 7. marca tukajšnje izobraževalno društvo. Četudi je trajala igra tri in četrt ure, ni bilo gledalcem dolgčas in so odšli dobro razpoloženi. Upamo, da bo dramatični odsek vprizoril v nedeljo 14. marca igro še boljše, ker je bila ta vprizoritev pravzaprav samo generalna vaja.

Nesreča. Grzin Janez iz Mihele vasi št. 6 pri Črnomlju, star 82 let, je šel pretekli četrtek v vinograd požigati »rezje«, pri tem pa je padel po nesreči v ogenj in se tako opeknel, da bo težko okreval.

Na pomoč je klicala sliena iz premogokopa na »Kanižarici« v nedeljo 7. marca okrog 11 ponoči, ker je gorela šupa pri Možinovi gostilni.

Maribor

○ **Nadaljni program »Ljudske univerze«.** V petek 12. marca bo drugo predavanje o svetovni dekorativni razstavi l. 1925 v Parizu. Predava g. prof. arh. Rado Kregar iz Ljubljane. Topot je na vrsti jugoslovanska udeležba in gledališka umetnost. Snov bo gotovo zanimala one kroge, ki ljubijo gledališče. Tu se zopet nudi prilika, da se seznanijo z delovanjem in stremiljenjem drugih narodov v tej panogi. Predavanje se naslanja na 40 skioptičnih slik. — V pondeljek 15. marca je na vrsti prvi del predavanja o francoski revoluciji. Predaval bo g. prof. Gasparin. — »Ljudski univerzi« se je posrečilo, da je dobila iz Francije obsežno in pestro zbirko lepih diapositivov, tako da bodo predavanje živo ilustrirale številne slike.

○ **Koncertna društva »Drave« v Mariboru** dne 13. marca v Götzovi dvorani se udeležijo tudi skladatelj »Jestejeve prisege« p. Hugolin Sattner. Kantata je dobro naštudirana in obeta v nekoliko dopolnjeni obliki lep užitek. — Opozorjamo radi tega cenjeno občinstvo, da si pravočasno preskrbi vstopnice, ki so v razprodaji pri g. Zlati Brišnikovi. Na ta način se samo oddolži za slovensko glasbo tako zaslužnemu skladatelju.

○ **Lepo delo iz Maribora.** Znana mariborska tverka pasar in srebrar Karol Tratnik v Orožnovi ulici 3 je te dni izgotovil krasno umetniško monštranco, katero je naročilo društvo za »sveudiljno klanjanje pres. oltar. Otajstva« v Zagrebu v spomin tisočletnice hrvatskega kraljevstva, katero podari omenjeno društvo za novo cerkev, ki se začne zidati v Buonu na Duvanskem polju. Monštranca bo razstavljena v Zagrebu na parlamentni razstavi, ki se odrtvi 21. marca ob navzočnosti zagreškega nadškofa dr. Bauerja. Fotografijo tega lepega dela prinesemo v »Ilustriranem Slovincu«. Priznani tvrdki na tem delu čestitamo!

○ **Akademija realke.** 17. marca priredi mariborska realka v Narodnem domu akademijo. Na sporedu so francoske in angleške recitacije, Nušičeva »Knez od Sembrije«, orkestralne točke in nastop pevskega zbora. Prireditve se vrši v namenu, da se priskoči na pomoč revnim dijakom, ki imajo na vsakem zavodu svoje podporno društvo v prid revnih učencev.

○ **Francoski krožek** priredi v nedeljo 14. marca ob petih zvečer v »Vesni« družabni sestanek, h kateremu vljudno vabimo vse člane, njihove znance in prijatelje. Spored je zelo pester. Po oficelnem delu sledi čajanka z družabnimi igrami. Vstopnina k prireditvi 5 Din; kdor se udeleži čajanke, plača za čaj in pečivo 5 Din.

○ **Iz uradnih krogov v mariborski oblasti.** Iz mariborskih central se nam poroča: G. Pichler Josip, višji davčni upravitelj v Sl. Bistrici, je imenovan za vodjo davčnega urada v Celju. V Slov. Bistrici pa je premeščeni davčni upravitelj g. Jutres Ludovik iz Marenberga. G. Kavčič Josip, služitelj pri državni borzi dela v Mariboru, je imenovan za šolskega slugo na državnih osnovni šoli v Dolenji Lendavi. Kakor se nam poroča, se je začelo prestavljanje mariborskih učiteljev, oziroma onih iz Studencev. Ali gre za politična preganjanja ali pa za popravilo krivice PP režima, nam ni znano. Pridrujemo si svoje opazke.

○ **Preprečen pogreb.** Dodatno k naši notici o nenadni smrti Kozet Franceta, učenca pobeške šole, doznavamo, da njegova smrt ne bo mogla imeti kazenskopravnih posledic.

○ **Stadionske srečke** se dobijo pri g. Maležiču, uradniku Zdravne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6. Pričakujemo, da bo Maribor izdatno pomagal zgraditvi Stadiona — monumenta slovenskega naroda.

○ **Vse prijatelje prosvete opozorjamo** na današnji prosvetni večer v Zadrugi gospodarski banki s predavanjem orientalista g. prof. dr. J. e h a r t a spremljano z originalnimi jeruzalemskimi slikami.

○ **Vinarska šola.** Včeraj so si učenci vinarske šole ogledali zemljiško knjigo na tukajšnjem okrožnem sodišču. Knjigo so jim razkazali uradniki in inženir Vončina.

○ **Orjunaška razprava pred okrožnim sodiščem.** Včeraj se je vršila proti orjunašem Robertu Kendi, Slavku Reji in Zdravku Deleji razprava pred tukajšnjim sodiščem. Drž. pravdnštvo jih je tožilo, da so ob priliki zadnjih občinskih volitev udrli brez dovoljenja v pisarno župana Grčarja, ki je bil tedaj volivni funkcionar in mu grozili, da ga bodo prijeli in izročili razburjeni množici, ako takoj ne razobesi zastave, ker je bila zmaga Narodnega bloka že gotova. Obtoženec Kenda mu je tudi grozil, da osebno odgovarja za zastavo.

Radi tega dejanja so bili že obsojeni po § 104. srb. kaz. zak. Stol sedmorice v Zagrebu pa je obsojbo razveljavil, ker da bi se moralo vsakemu posamezniku dokazati, kaj je rekel. Pri včerajšnji razpravi je bivši župan Grčar zopet trdil, da so obtoženci zgoraj omenjene grožnje večkrat izrekli, ne more pa povedati za vsakega obtoženca posebej, kaj je rekel. Obtoženci so očitana dejanja zanikali, samo Kenda je priznal, da je rekel Grčarju, da osebno odgovarja za zastavo. Senat je vse obtožence cprostil, ker ni ugotovljeno, kdo je izrekel žaljive besede. Kenda pa da ima že po naravi bolj osoren glas in da je bil tedaj preveč navdušen.

Celje

○ **Gremij trgovcev v Celju obvešča** svoje člane, da v smislu sklepa seje načelstva z dne 9. marca t. l. ostanejo lahko trgovine na Jožefov praznik do 12. ure odprte. Opozorja se, da odpiranje trgovine na ta dan ni obilgajno za vse trgovce, temveč prepuščen posameznim strokam, ki želijo na ta dan imeti trgovine odprte. Načelstvo.

○ **Nekaj pripomb o koncertu Mariborske glasbene Maticе v Celju.** Tozadavna notica v »Slovincu« z dne 10. t. m. ne nosi značajne resnosti. Ako hočemo ravno kako prireditve »ogledati«, moramo to storiti na tak način, da ima neko podlago v dejstvih. To pa nikakor ni res, da bi Celjani hote in vede rezervirali sedeže samo za celjsko gospodo in da so pri tem okoličani odšli praznih rok. Vse pripombe in nelejo cikanje na celjsko Glasbeno Maticę je popolnoma neumestno in dvomimo prav zelo, ako je pisec tega članka resnično doma iz celjske okolice. Tudi o zelo mučnem vtisu, ki naj bi ga napravilo izostajanje pozdravov, ni izmed poslušalcev nikdo čutil. Saj ti res priznani pevci — umetniki niso prišli v Celje na nekako razstavo, temveč na podajanje umetnine, ki je zapustila v Celju res tak utis,

† Rev. Al. L. Blaznik.

Ze smo kratko poročali, da je v Haverstrawu pri Newyorku dne 17. februarja t. l. umrl tamkajšnji župnik Rev. Alojzij Leon Blaznik, po rcdu Ljubljancem. Danes došlo nam »Glasilo K. S. K. Jednote« piše o njem: »Dne 17. februarja t. l. se je število naših slovenskih delavcev v Vinogradu Gospodovem zopet zmanjšalo za enega. Tamkaj v idilčni slovaški naselbini Haverstraw, N. Y., 33 milj oddaljeno od newyorskę metropole ob divni reki Hudson je zadnjih 19 let pastiral našę gore list, Rev. Alojzij Leo Blaznik, hribovski fajmčster, kakor se je sam večkrat rad nazival. Rev. Blaznik si je zaželel mirno zavetje v romantični naselbini Haverstraw pod visokim smrekovim hribom, nedaleč od mičionskega mesta Newyorka; tam, kjer ga bo na spomlad zopet kukavica klicala, čeravno je v hladnem grobu ne bo več čul.

Ko je Rev. Blaznik dovršil svoje bogoslovne študije, je tedanjemu nadškofu Farleju obljubil, da ne pojde iz njegove nadškofije, oziroma iz Haverstrawa. In te obljube se je trdi držal; dasiravno mu je bila večkrat obljubljena boljša služba v Newyorku, se naš »hribovski fajmčster« ni hotel na noben način ločiti od svojih dragih slovaških ovčic, tamkaj pod zelenim hribom v Haverstrawu. Čislali so ga vsled tega in ljubili kakor svojega očeta. Saj jim je bil tudi vse:

(Dalje.)

kot še nikakoli druga umetniška prireditev v zadnjih letih v Celju.

☛ **Bogata Slovenija.** Tvrda Fretze-Planuta v Prešernovi ulici je priglasila konkurz in so poslovalni prostori že zaprti. Znamenje bogatije.

☛ **Mrtvoud je začel** znanega celjskega trgovca g. Franceta Strupija, stanje pa ni nvarno in obstaja upanje, da bo g. Strupi kaj kmalu okreval.

☛ **Celjski dilettanti** mestnega gledališča prirede dne 18. t. m. v gledališču dramo »Elga«, ki jo je spisal Gerhard Hauptmann. Režijo ima v rokah g. Fedor Gradišnik.

Trbovlje

☛ **Občinske volitve.** Zanimanje za občinske volitve ki se vrše 28. marca, narašča. Ako le kdo vpraša, katera skrinjica je Slovenske ljudske stranke, reci: prva!

☛ **Predavanje o saljereji.** V nedeljo dne 14. marca po prvi maši se vrši v trboveljski osn. vni šoli predavanje o umni sadjereji. Predavatelj pa šelje Kmetijska družba iz Ljubljane.

☛ **Dukié in drug prevzame celi dnevi kop.** S 1. aprilom prevzame imenovano podjetje tudi črpanje premoga na dnevnem kopu in bo s tem vsa Doberna pod obratom podjetja. Celokupno delavstvo prevzame Dukié od rudniškega obratovodstva in se bodo tudi, kakor se nam je zadržilo od verodostojnega vira, vzeli v delo reducirani delavci. Podjetje radi tega tuje delavstvo že odklanja.

☛ **Pasja nadloga.** Od več strani dobivamo pritožbe, da so bili ljudje na cesti napadeni od psov, kateri se klatijo večkrat v celih krdelih po cestah. Tak slučaj sem večeraj sam doživel, ko je popadel pes dečka in ga vgriznil v obraz. Dobro bi bilo, da bi pristojni faktorji posestnike opozorili na posledice, ki bi lahko nastale. Vsekakor zadeva kliče po konfederu.

☛ **Dopust delavcem.** Po rudniških obratih je bilo delavcem razglašeno, da se naj vsi oni, ki posedujejo kakšno imetje ali jim je omogočeno se preživeti pri svojih, dobe lahko za nedoločen čas dopust. — Kakor smo informirani, se hoče takim, ako se ne prijavijo za dopust, dopust vsiliti.

Ljubljana

☛ **Licencovanje in premovanje plemenskih bikov v Ptuj.** Dne 8. in 9. marca 1926 se je vršilo v Ptuj na mestnem sejmišču licencovanje in premovanje plemenskih bikov za ptujski okraj. Obenem so se priznavale pa tudi premije za bika najboljšee kakovosti in pasme. Ptujski okraj ima tri glavne pasme: sivo pomursko, belo marijadvorsko in že več let vpeljano pingavsko. Bikov je bilo prignanih od levega brega Drave, to je iz Slov. goric in spodnjega Dravskega polja, 82. Licencovanih je bilo 37, ostalih 45 bikov pa je bilo izvrženih. Prignana živina je bila v zelo slabem reji. Pingavski križanci so bili zelo slabotni in niso zaslužili svojega imena. Biki pomurske in marijadvorske pasme, ki so jih nakupili in uvozili od drugod, so bile lepo vzrejene in krasne živali. Žalibog, da jih je bilo samo 11. Nakupiti bo treba še dosti lepih bikov in najti dobrih živinorejcev, ako se hoče doseči izboljšanje živinoreje na levem Dravskem bregu. Mnogo škodujejo poplave Pesnice in drugih potokov, preveč gojijo konje, za govedo pa premalo skrbijo. Živina prignana z desnega Dravskega brega, 76 glav, je dokazala, da imajo kmetovalci na tej strani veliko več zanimanja za živinorejo. Od teh 76 bikov je bilo licencovanih 57 in le malo število, 19 bikov, ne, ker so bili nekateri števili, nekateri pa, zlasti iz Sp. Haloz, preslabotni in to spet križanci pingavske pasme. Splošni vtis je kar najugodnejši in dela veselje vsem, ki so se trudili, da se je domača pomurska in marijadvorska pasma spet tako lepo razvila. Premij se je podelilo 30, in sicer 10 državnih in 20

dušni pastir, vodnik, svetovalec, pomočnik, tolažnik. Glavna stvar pri tem je bila, da je bil sam najbolj srečen med srečnimi.

Ko smo ga enkrat vprašali, čemu ne gre kam drugam ali v kako večje mesto, nam je odgovoril, da ne menja niti s kakim škofom; tako se mu je priljubila prijazna slovaška naselbina v Haverstrawu, N. Y.. Zanj je živel, delal in tudi umrl.

Ko je Rev. Blaznik dne 17. junija 1906, prvič stopil pred oltar Gospodov, si nismo mi drugi mislili, da ga nam bo kruta smrt ugrabila v njegovih najlepših letih. Take slavnosti kot na dan njegove nove maše, Slovenci v Newyorku ne pomnijo; saj je bil Rev. Blaznik tudi prvi Slovenec, ki je kdaj pel svojo prvomašniško »glorijo« v milijonskem mestu Newyorku. O tej slavnosti je na obširno tedaj pisal tudi največji newyorški dnevnik »The World«, ko sta prišla njegove oči in mati iz be'le Ljubljane na novo mašo.

Rev. Blaznik je bil rojen dne 9. maja 1883 v Ljubljani. Njegov oče Lovrenc Blaznik je imel na Starem trgu prodajalno (barzar in trafiko). Kot šestčolec je šel z Rev. Bajcem v Ameriko, študiral dve leti v St. Paul, Minn., in potem v semenišču Duwoodie, N. Y., kjer je dovršil svoje študije. V mašnika je bil posvečen 9. junija 1906 po tedanjem nadškofu J. Farleyu; novo mašo je pa pel dne 17. junija 1906. Nekaj časa zatem je bil dodeljen kot kaplan pri češki cerkvi na 81. cesti v Newyorku, zatem je bil ime-

okrajnih, v skupnem iznosu 9300 Din. Te premije se izplačajo šele ob prihodnjem licencovanju, ako ima lastnik bika eno leto za plemo. Priznale so se tudi državre diplome 11 bikorejcem in diplome velikega župana 3 bikorejcem, skupaj torej 14 častnih diplom. Za prigon je plačal okrajni zastop 2760 Din, istotako je plačal tudi stroške licencovalne komisije. Po licencovanju je bilo poučno predavanje živinorejskega nadzornika g. Martina Zupanca, ki je obenem zastopal g. velikega župana. — Istočasno z licencovanjem se je vršil tudi plemenski sejem. Nakupilo se je 8 bikov domače reje ter jih oddalo večinoma v Haloze, kjer je že marijadvorska in pomurska pasma dobro vpeljana. Cena se je gibala od 8 do 9.50 Din za kg žive teže. Uspeh licencovanja je boljši kakor lansko leto. Nakup plemenskih bikov pa je dokazal, da je mogoče v desetih letih z delnim nakupom od drugod, v glavnem pa z nakupom v lastnem okraju, doseči, da bo ptujski okraj na glasu kot gojitelj lepega domačega plemena bele in sive živine.

☛ **Vinski sejem v Ptuj.** Ob priliki licencovanja bikov se je vršilo tudi posvetovanje o vinskem sejmu v Ptuj. Po tehtni debati je bilo sklenjeno, da se vinski sejem letos ne vrši, pač pa v januarju leta 1927. v velikem obsegu za ves okraj. Izvolili so pripravljalniki odbor, kateremu načeljuje g. okrajni komisar M. Brenčič. V odboru so zastopani tudi vsi večji vinogradniki in javne korporacije.

Mežiška dolina

Prireditve. Kat. prosvetno društvo v Guštanju bo priredilo v nedeljo, dne 14. marca t. l. ob pol 9. uri dop. skiptično predavanje o Jeruzalemu. Predaval bo g. dr. Jehart, profesor iz Maribora, ki je lani prepotoval svetopisemske kraje. Tudi slike, ki jih bomo gledali, je posnel g. predavatelj sam, tako da si obetamo res užitek od predavanja in smo hvaležni društvu, da nam je preskrbelo to za postni čas primerno predavanje. Občinstvo pa naj z obilnim obiskom dokaže, da cení slične prireditve. Po predavanju bo redni društveni občni zbor. — Na praznik sv. Jozefa pa bo dramatični odsek dekliške Marijine družbe vprizoril igrico v treh dejanjih »Marijin otrok.«

Občinske volitve. Nevoljeni občinski odbor še vedno ni potrjen. Zadeva je pri velikem županu v Mariboru. Kakor se sliši, bo za socialiste usodepolna zveza s komunisti. Bomo videli.

Jeklarna. Dočim mnoga tovarniška podjetja odpuščajo delavstvo, je jeklarna razširila svoj obrat tudi na izdelovanje podkev in je nekaj delavcev že sprejela na novo in jih bo še.

Murska sobota

Občni zbor »Kmetске posojilnice« v Murski Soboti se bo vršil v nedeljo 14. t. m. ob 1. uri popoldne v pisarni tajništva SLS. Na dnevnem redu je poročilo načelstva in nadzorstva, odobritev računskega zaključka za preteklo leto in slučajnosti.

Pol milijona akacijevih sadik. Uprava veleposelstva grofa Szaparyja odda 500.000 enoletnih lepih in močnih akacijevih sadik.

Pozor invalidi! Odbor je prejel »uverjenja« za polovično vožnjo. Dobijo se v nedeljo in na praznik med uradnimi urami pri tajniku. — Vsak mora prinesiti s seboj člansko knjižico.

Doljnoleđavska posojilnica je bila na posredovanje g. posl. Klekla rešena sekvestracije. Za prizadevanje je odbor posojilnice izrekel g. posl. svojo zahvalo.

Duhovne važe bodo imeli katoliški dijaki in dijakinje od 18. do 21. marca. Vodil jih bo lazarist g. dr. Nastran Alojzij. Gospod voditelj bo na razpolago tudi drugim, tako da bodo lahko tudi številni »prišleki« opravili svojo velikonočno dolžnost.

novan župnikom slovaške cerkve Matere božje v Haverstraw, N. Y., kjer je ostal do svoje smrti.

Rev. Alojzij Leo Blaznik, je umrl vsled pljučnice. Nepričakovano in hitro ga je smrt iztrgala iz naše srede. Dne 10. februarja je bil še po opravih v Newyorku, vesel kot vselej, toda žal zadnjikrat. Vest o njegovi, tako nepričakovani smrti nas je vse zelo pretresla. Pckopan bi moral biti na Kalvariji v Brooklynu, kjer je imel svet že mnogo let zase pripravljene. Njegovi župljani so pa hoteli, da počiva v Haverstrawu, kjer je bil 19 let. nad vse priljubljen in spoštovan ne samo od njih, temveč celo od drugorodcev.

Pogreb je bil veličasten. Pomožni škof Dunn je imel pontifično sveto mašo; duhovnikov je prišlo na pogreb 50, nekateri tudi od daleč.

Pri pogrebu je bilo navzočih veliko šolskih sester in redovnic, raznih društev in celo dva protestantska pastora in velika množica vernikov. Pri pontifični sveti maši zbranišnici je pel znani duhovniški kvartet iz Newyorka. Pretresljive govore v cerkvi sta imela Rev. Dr. Mitty in Rev. Kubasek.

Počivaj v miru, dragi sobrat, med svojimi slovaškimi župljani!

Somišljeniki! Ne pozabite na prispevek za Ljud. sklad SLS!

Marčovo vreme. Zadnji terek je bil do slej najlepši dan v letošnjem letu. Solnce je sijalo kakor poletni in toplimer je kazal v senci 15 stopinj Celzija. Nobene meglice ni bilo na nebu in nobene sarice v zraku. Naslednje dopoldne pa je snežilo kakor v največji zimi. Če se bo uresničil znani pregovor o vremenu 40 mučencev, bomo imeli prihodnjih 40 dni slabo vreme.

Proračun ministrstva za higijeno.

GOVOR NAR. POSLANCA IVANA ŠTRCINA.

Na seji narodne skupščine 9. t. m. je k proračunu ministrstva za higijeno govoril poslanec Jugoslovanskega kluba Ivan Štrcin.

Izvajal je sledeče misli:

Za ljudsko zdravje 2% proračuna.

Država oziroma vlada, ki upravlja državo, bi morala polagati na ljudsko zdravje veliko važnost in mu posvetiti več pozornosti. Potrebno je, da se vlada zaveda, da skrb za ljudsko zdravje ni skrb posameznika, ampak v prvi vrsti naloga vlade, ako hoče resno in pošteno vršiti svoje naloge. Predloženi proračun ne dokazuje, da bi se sedanja vlada v resnici brigala in skrbelo za ljudsko zdravje. Če primerjamo proračun vojnega ministrstva, se vidi, kako malo pozornosti posveča vlada temu vprašanju. Za armado je določenih 19%, za ljudsko zdravje nista določena niti 2%. Vlada, ki zapostavlja tako važno ministrstvo, nima nobenega razumevanja za ljudske socialne potrebe in nima nobenega čuta za higijeno državljanov.

Kaj delajo račičevci?

Po ustavi je država dolžna dajati brezplačno zdravniško pomoč manj premožnemu in siromašnemu ljudstvu. Kaj pomaga določba v ustavi, če ni za to kreditov? Kljub majhnim vsotam je vladna večina že v finančnem odboru črtala razne postavke in jih zmanjšala. Zato je proračun tega ministrstva najmanjši, čeprav bi moral biti največji. Celotni proračun za leto 1926/27. se je sicer povečal toda proračun ministrstva za ljudsko higijeno se je zmanjšal za znatne vsote. Vsi smo pričakovali, da bo sedanja vlada, v kateri sodeluje Radčeva stranka, zastavila ves svoj vpliv na to, da se institucije, ki služijo siromašnim slojem zboljšajo. Iz proračuna pa se vidi, da ta stranka svojega vpliva v vladi za to ni zastavila, ali pa ga sploh nima, ali da sploh nima smisla za kmeta in siromaka in da je vsako gorjenje o ljubezni do kmeta in slovečanstvu samo demagoška fraza brez vrednosti za resno delo za ljudstvo. Kako pomanjkljive so te razmere v resoru za narodno zdravje, se posebno vidi, ako se primerja stanje v Sloveniji, ko je vodil račun o zdravstvu deželni zbor in ko si je Slovenija uredila svoje zdravstvene ustanove sama. Za te zdravstvene zavode plačuje danes Slovenija visoke vsote, ki gredo v globoko vladno malho, iz katere le redkokdaj ali pa nič ne pride nazaj.

Desolatno stanje ljubljanske bolnice.

Radi pomanjkanja kreditov se glavna bolnica v Ljubljani ni mogla razviti tako, da bi zadostovala zdravstvenim potrebam ljudstva. Opisujejo razmere v posameznih bolnicah, navaja poslanec stanje v raznih oddelkih. K'irurgični oddelek izkazuje 6.000 bolnikov. Zato vlada na tem oddelku silno pomanjkanje postelj. Pod eno streho je 5 oddelkov. Mnogo bolnikov leži kar na tleh, ker ni postelj. Za povečanje so se stavili razni predlogi, pa se ni ničesar storilo. Interna ljubljanska bolnica je v desolatnem stanju, posebno kar se tiče oddelka za tuberkulozne. Potrebno je, da se prične reševati vprašanje tuberkuloze. Nima oddelka za opazovanje začeta te bolezni. V Ljubljani nimamo dispensarija za tuberkulozne, dasiravno imajo to važno socialno ustanovo povsod drugod. O higijeno uredjenih oddelkih, ki bi bili za bolnike, ki so že zapadli bolezni, ni govora. Majhen je dermatološki oddelek. V zelo majhnem prostoru se nahaja tudi okulistični oddelek. L. 1920. se je napravila vloga radi povečanja tega oddelka. Toda storilo se ni ničesar. Okulistični oddelek je posebno važen radi trahoma, ker se sedaj taki bolniki množijo. Po pomoči kriči infektiozijski oddelek, ki je sramota za javno higijeno. (Poslanec Pucelj se smeje. Poslanec Hodžar: »Zakaj se smejete pri taki resni stvari?« Pucelj: »To pravico vendar imam!« Hodžar: »Zalostno je to!« Smodej: »Pucelj nima smisla za take stvari!«)Nužno potrebno bi bilo, da se ta oddelek razširi, oziroma, da se zgradi nov moderen oddelek. Tudi otroška bolnica ne more dalje ustrežati. Treba je misliti na to, da se zgradi nova. Röntgenov inštitut zahteva moderne aparate. Lekarne nimajo zadostnih kreditov in imajo slabe prestore. Lekararni nimajo naravnega stanovanja, niti ne dobijo nagrad za nadure. Stanovanja za strežništvo so prenapolnjena in neprimerna. Število strežništva ne odgovarja takemu številu bolnikov. Njih stanovanja ne odgovarjajo higijenskim predpisom. Mariborska bolnišnica nima porodnišnice.

Kako slajno je preskrbljeno za umobolne.

Potrebno je, da se v Mariboru ustanovi umobolnica, ker je ona na Studencu premajhna. V umobolnici na Studencu vladajo skandalozne razmere. Na oddelku, kjer je prostora

za 104 bolnikov, je nameščenih 430, po dva umobolna ležita v eni postelji. V samotnih celicah so po 4 besneči! Zato je nujno potrebno, da se ta bolnica razširi in da se najdejo novi prostori, ker se sedaj tudi prisilna delavnica uporablja za umobolne. Prisilna delavnica je važna ustanova. Po vojni bi dobro služila splošnim koristim. Zato naj se oddelek za umobolne iz prisilne delavnice preseli, da more ta ustanova služiti svojemu namenu.

Mi plačujemo v Belgrad — nazaj ne pride nič.

Ker država ne plačuje obveznosti, ki jih je dolžna po zakonu in posebnih predpisih, je vzdrževanje bolnic zelo otežkočeno. To velja posebno za nalezljive bolezni in za brezplačno zdravljenje državnih nameščencev. Za vse to ni v proračunu nobenih kreditov. Bolnice morajo plačevati ogromne vsote, od vlade pa ne dobijo nobene subvencije, oziroma so tako malenkostne, da jim je s tem nemogoče shajati.

Brez potrebnih kreditov.

Nužno potrebno je, povečati kredite za večje število zdravnikov. Za mariborsko oblast je treba kreditov za 3 asistente in 15 zdravnikov. Poslanec opozarja, da so krediti za nižje strokovno osebje popolnoma izostali. — Zahteva, da bolnice s svojimi krediti same gospodarijo, ne pa da jih oddajo v državno blagajno.

Enakopravnost.

Ne sme se delati razlika med državnimi bolnicami v Srbiji in našimi bolnicami in drugimi zavodi, ki so samoupravni. Treba bi bilo istih kreditov samoupravnim bolnicam v Sloveniji, kot državnim v Srbiji. Iste ugodne bi morale imeti bolnice. Izgovor, da to niso državne bolnice, ne velja in ga ne moremo priznati, dokler nimamo zakonodajnih samouprav, da si bomo svoje zavode sami uredili, da bodo v čast državi. Dolžnost države je, da nam da, kar je naše in samo naše.

Saj nekaj.

Kar se tiče splošne in socialne higijene, se je nekaj storilo. Higijenski zavod v Ljubljani dobro deluje, ker mu načeluje vesten in dober strokovnjak.

Manjka širokega dela za ohranitev ljudskega zdravja.

Poslanec govori nato o pobijanju tuberkuloze. V Sloveniji nimamo pravih ljudskih zdravilišč. Zdravilišče v Topolšnici je samo za bogate. Treba je storiti vse potrebno, da se otvorijo krediti za povečanje stanovanj za rezeže, da bodo njihova stanovanja odgovarjala higijenskim zahtevam. Krediti za zdravstveni pouk v Sloveniji znašajo 150.000 Din. Iz te vsote naj se podpirajo izdajanja knjig in drugo, za kar je pa vsota premajhna. Govoreč o stanovanjskem vprašanju pravi: »Danes primanjkuje (Posl. Pucelj: »Ali bolnikov?« Poslanec Hodžar: »Ne, ampak Vam nekaj drugega!« Smeh.) stanovanj. Za to bi se moralo ministrstvo za narodno zdravje bolj brigati. Skrbeti bi moralo, da bi dobili delavci-železničarji in drugi stanovanja, ki bi odgovarjala higijenskim zahtevam.«

Menj gostiln!

Izdejanju novih koncesij za gostilne in vinočede bi moralo ministrstvo posvetiti več pozornosti. Mnoge gostilne so urejene tako, da ne odgovarjajo higijenskim zahtevam. Pa tudi preveč jih je. (Posl. Pucelj: »Pa še Vi ste intervenirali zanje!« Še za nobeno nisem interveniral! (Pucelj: »Brodar je interveniral, da bi dobil gostilniško koncesijo človek, ki ni niti naš državljan!« — Brodar: »To je neresnica!« — Pucelj: »V okolici Smlednika je bilo to!« — Brodar: »To ni res! Za nobeno gostilno še nisem interveniral in tudi ne bom!«) Imamo izkušnje, da je bilo za zdravstvo vse dobro in vzorno urejeno. Sedaj pa, ko nas centralizem po mačehovski tlačji, pr vse to propada.

Zato prihajamo ob priliki te razprave v resoru, ko gre za to, da se ohrani ljudsko zdravje in da se ohrani najbednejši, z zahtevom, da se država preuredi v najširše samouprave in da se nam da zakonodajna avtonomija. (Priljubljenje.) Če bomo imeli avtonomijo, bo tako, kot je bilo prej in bomo svoje zdravstvene ustanove vzdrževali v najlepšem redu.

Koncem govora je poslanec izjavil: »Ker sedanji proračun, ki ga je predložila vlada, ne odgovarja našim zahtevam po dobro urejenih bolnicah in zdravstvenih zavodih, zato izjavljam v svojem in v imenu Jugoslovanskega kluba, da bomo glasovali proti predloženemu proračunu ministrstva za narodno zdravje.«

Govor poslanca Štrcina je po svoji stvarnosti zbudil splošno zanimanje in tudi žel veliko odobravnje.

NOVA VELEBANKA V NEWYORKU.

Newyork, 10. marca (Izv.) V Newyorku bodo ust. novili privatno mednarodno banko s kapitalom 50 milijonov dolarjev, ki bo dajala velika inozemska posojila. Firma Lissmann & co. p. je prevzela jamstvo.

OTOK IZGINIL.

Kapstadt, 10. marca (Izv.) Nemška ladja »Mete re, ki se je vrnila iz južnega atlantskega ocean, por. ča. da je otok Thompon, ki leži 80 milj. zapadno od otočja Bouvet, popolnoma izginil.

Socialna vprašanja

Mrtvi sužnji.

V Ameriki so delavci na splošno bolje plačani kakor drugod. Angleški delavec zasluži eno tretjino tega kar ameriški; nemški eno četrtino, indijski ali kitajski eno desetino. In vendar je ameriška industrija večinoma lahko konkurira z industrijo drugih držav. Zakaj? Ker so Amerikanci bolj praktični: ker ne obrnejo orodja ali materiala dvakrat v roki če je enkrat zadosti; ker so dobro izvedli delovne dela in delovno silo že kar rafinirano izrabili (taylorizem!). In ker delajo ameriški stroji — mrtvi sužnji — mnogo hitreje in precizneje kakor drugje.

V začetku 19. stoletja je tkalec lahko petdesetkrat na minuto vrgel votek. Danes je v posebno ugodnih slučajih mogoče, da en sam tkalec streže šestdeset statvam (izven Amerike velja, da je že 8—10 statev za enega delavca preveč); vsake statve vrže votek v minuti devetstošeststokrat. Še večja razlika med nekdanj in sedaj je v predilnicah. En sam delavec danes lahko napreduje ravno toliko preje (in vrhu tega še boljše) kakor pred 150 leti 45.000 predel! — In prevoz! Kitajski kuliji nosijo za smešno nizko ceno. Toda vzemimo en slučaj: Kuli naloži na voziček 135 kg in pelje to breme 800 milj (1280 km) daleč; tam ga odloži in pripelje enako težko breme nazaj. Za to pot potrebuje dva meseca časa. Vozil je torej dva meseca 135 kg vsak dan skoro 43 km (računamo 60 delavnikov); za to ne računa niti 700 Din. Vsekakor boren zaslužek. In vendar je v Evropi ali v Ameriki prevoz takega bremena često cenejši in poleg tega je opravljen v nekaj dneh.

Če se izračuna, koliko lahko naredi en delavec na roko in koliko dela opravijo stroji, vidimo, da opravljajo vsi stroji v Sev. Ameriki delo, ki bi ga sicer zmoglo le tri milijarde delavcev! Od l. 1900. se je dvignila produkcija surovega železa v Ameriki v primeri z delavci trikratno; l. 1900. je produciral en delavec 267.000 kg železa na leto, sedaj pa 702.000 kg, torej okrog 2.600 kg na dan. — Če je prej en steklar lahko izdelal na uro 500 cm² stekla za okna, lahko danes napravi v ugodnem slučaju več kot 27.000 cm² na uro. Če pogledamo produkcijo bencina, pride danes na enega uslužbenca 75.000 galon (281.250 l) na leto, l. 1900 pa 23.000 galon. — V Filadelfiji so konstatirali, da danes opravi s pomočjo različnih strojev 12 mož isto delo v luki, za katero jih je bilo prej treba 110.

No, da so stroji človeku delo zelo olajšali, produkcijo pospešili in produkcijske stroške znižali, v tem smo si menda vsi edini. Gre za to, ali naj koristijo s tem samo podjetnikom ter širijo brezposelnost in bedo, ali pa naj pridejo vsenu človeštvu v prid.

Socialno udejstvovanje v Češkoslovaški.

Prakiški mestni zastop je sklenil, da bo prišel že v aprilu t. l. z zidanjem osrednjega socialnega zavoda. Zavod ne bo obstojal iz ene stavbe, ampak bo razdeljena cela ustanova na več ločenih oddelkov. Tako bodo posebni paviljoni za stare, onemogle in nadložne, posebne naprave za mladinsko skrbstvo. Zase bodo gospodarska poslopja (kuhinje, pralnice, centralna kurilnica), in poslopje za upravo.

Za stare, onemogle zakonce bo poseben paviljon s 10 sobami, posebna soba za vsak zakonski par. 5 nadaljnjih paviljonov za stare samce z 200 posteljami, 4 paviljoni za onemogle in nadložne z 200 posteljami.

Mladinsko skrbstvo bo razpolagalo s 150 posteljami za neozdravljive otroke. Obstojal bo tudi oddelek za šolanje epileptičnih otrok. Istotako bo na razpolago okrevališče za 100

otrok od dojenčkov do 6letnih. Končno bo ustanovljena še oskrbovalnica za 200 šoloobveznih otrok.

Vse to bo moderno urejeno, s potrebnimi zdravniki, strežnicami in dojljami. Na razpolago bodo tudi solne in druge navadne kopeli.

Referent v mestnem zastopu je poudaril, da bodo z osrednjim socialnim zavodom pač zmanjšani stroški za stare, onemogle in nadložne, dočim bodo pa nasprotno ti zapuščeni, pomilovanja vredni meščani deležni večjih ugodnosti, kakor so bili doslej.

Tudi v Ljubljani bi bil potreben tak osreden socialen zavod.

Delavske počitnice v Švici.

V Švici pridobiva ideja plačanih delavskih počitnic vedno več tal. Najprej so prišli do plačanih počitnic duševni delavci, predvsem državni uradniki. Danes pa imajo že skoraj vse stroke pravico do plačanih počitnic. Doba počitnic se giblje od 3 do 21 dni. Zanimivo je, da niso pridobile počitnice potom državnih zakonov, ampak potom skupnih pogodb. Dokaz, da je zavednost in moč delavcev velika; na drugi strani pa dokazuje precejšnjo uvidenost in kulturno plemenitost podjetnikov samih. Jugoslovanskim pridobitnim krogom bi priporočali, da bi šli v šolo k švicarskim tovarišem. Podjetniki sami priznavajo, da jim ne škodujejo plačane delavske počitnice, nasprotno, da jim koristijo. Jasno je, da je tudi delavec potreben oddiha, predvsem z ozirom na svoje zdravje, katero je njegov največji in večji del tudi edini zaklad, ki ga mora čuvati in negovati, kajti on pomeni njegov obstoj. S tega stališča je tudi podjetnik moralno obvezan, da nudi priliko, da obvaruje in okrepi njegov delavec svoje zdravje. Na drugi strani je pa tudi pametno, ker more le od zdravih delavcev pričakovati in zahtevati čim večji uspeh pri delu.

Če so doslegli tovariši v Švici v boju za dosego plačanih počitnic lepe uspehe ni izključeno, da ne bi prišli tudi slovenski in jugoslovanski trpini do te pridobitve. Pogoj pa je, da se zbuje iz svoje zaspasnosti in otopenosti, da se strnejo v enotno fronto in da je ne puste razbiti. Kajti pri nas bo mogoče pridobiti razne dobrine le v trdem, stanovitem in dolgotrajnem boju. Vsaka demagogija le škoduje in bo vedno škodovala delavcu v njegovem eksistenčnem boju.

Pravico do plačanih dopustov imajo v Švici razen omenjenih strok še sledeče stroke: Večina tekstilnih industrij in sicer od 3 do 12 dni. Doba dopusta se odločuje po razmerju službenih let. Pri tem se pa šteje tudi službena doba pri sorodnem podjetju, če je moral zapustiti delavec prejšnjega gospodarja vsled pomanjkanja dela.

Dalje imajo pravico do plačanega dopusta papirni in grafični pomožni delavci. Prvi imajo 3 do 12 dnevni dopust, zadnji so pa izenačeni s tipografi. Dopust je določen v združnih tiskarnah od 6 do 21 dni, v privatnih tiskarnah pa od 3 do 12 dni.

Skupne pogodbe so zasigurale plačane počitnice tudi zvezi trgovskih, transportnih in živiliških delavcev. Istotako se vršijo tudi v mlinski obrti tozadevna pogajanja.

V kovinski in urarski industriji so vpeljani plačani dopusti le delno, za delovodje in druge kvalificirane delavce.

Najslabše je v tem oziru v lesni industriji, katera sploh ne pozna plačanih dopustov.

Gotovo pa je, da je v Švici vprašanje plačanega dopusta na zmogovitem pohodu in da je samo še vprašanje časa, če bo vpeljan za vsi državo in za vse stroke.

Po širnem svetu

KAJ VSE SE NATOVORI NA PARNIK.

Neki George Wright, ki je že nad pol stoletja uslužben v londonskem pristanišču, pripoveduje svoje spomine iz te dolge dobe.

Kače prepeljavajo navadno v zabojih, v katere napravijo majhne luknjice za zrak, skozi katere jim ni mogoče ubežati. Leva za prevoje seveda v kletko. Nenavaden prizor pa je, kadar dvigajo slona iz notranjščine ladje. Opašajo ga z močnimi širokimi pasovi, na hrbtu naredo močno jekleno zanjko in ga z žerjavom prenese na suho.

Veliko preglavice je nekoč prizadjal krogodil, predno so ga imeli tam, kjer so ga hoteli imeti.

Juta je gorljiva kot olje. Nekeč se je vnela in dve minuti potem, ko so ogenj opazili, je bilo že vse v plamenu. Gorela je hitro kakor smodnik le da ni pokalo.

Nekoč je prispel parnik iz Singapura, kateri je bil napolnjen z neko zmesjo za strojarne. Vrčcina je vso stvar stopila, tako da je bilo treba dinamita in lopate, preden je bil ta ne ravno čeden tovar iztovorjen.

Predelavec se je jezil nad počasnostjo nekega delavca, češ da ne zna dosti hitro zatakniti kavlija od žerjava v balo jute in mu je hotel pokazati, kako se to hitreje naredi. Imel je pa smolo. Juta se mu je namerčevala okoli gumbov, nakar ga je žerjav v veliko zabavo tovarišev dvignil visoko v zrak.

UMETNA MEGLA.

Prvič v zgodovini konjskih dirk so napravili poizkus z umetno meglo pri poskusnih dirkah na newmarkschem dirkališču na Angleškem. To pa zaradi tega, da se prepreči po zvezjalih ra nešena kvalifikacija tega ali onega konja kar je na Angleškem, kjer je dirkanje tako udomačeno, velikega pomena in pride posebno pri stavah v poštev.

Med vojno se je z umetno meglo marsikaj nasprotniku prikrilo, posebno ob prevažanju čet čez kanal La Manche, na kar so nemški letalci posebno pazili in marsikatero torpediranje je bilo v megli onemogočeno. Tudi letala samo so spuščala umetno meglo, da so se skrila pred pripravljenimi baterijami.

Tako je napredovala ta tehnika, da je danes mogoče tekom pol ure zaviti v meglo prostor ene kvadratne milje, glavno pa je, da to ne stane mnogo.

Velikanskega pomena pa je ta iznajdba za sadjerejce. V Kaliforniji so prišli na misel, da bi z umetnim dimom preprečili ozebljenje oranžnega cvetja. Na strani farne, od koder je vlekel veter, so zažgali nekake kresove in naložili na ogenj snov, ki povzroča topel dim, sedaj so s tem začela tudi vrtnarji, a ne samo v Kaliforniji, nego tudi v Floridi, južni Franciji in celo v Italiji. Toplomer je zvezan z zvonom, ki alarmira farmerje in vrtnarje, kadar preti nevarnost mraza, nakar zažgo pripravl-

ljene ponve. Tak umetni dim zviša temperaturo na 6 do 8 stopinj.

* * *

— **Internacionalna trgovcev z antikvitetami.** V New Yorku se je ustanovila zveza trgovcev z antikvitetami ki hoče doseči internacionalno združenje s sorodnimi organizacijami. Namen te snuječe se internacionalne je medsebojno varstvo pred ponarejanjem in dragoletništvom. Zveza bo upravljalna posebno varstveno znamenko, brez katere bi se antikvitete večje vrednosti sploh ne smele prodajati.

— **Fotografiranje brez plošče ali filma.** Neki inženir v Južni Africi (v Johannesburgu) je baje izumil način fotografiranja brez plošče ali filma. Slika se prenese takoj na papir, občutljiv za svetlobo. Slika nekega prizora na cesti je in na diletelj v 3 minutah in 15 sekundah posnel, razvil in kopiral. Iznajdba pomeni potencialno fotografiranje za 75 odstotkov.

— **Tri in pol milijona porok na leto.** N. Wiener Journal prinaša zanimivo statistiko sklepanja porok v Evropi. Marsikomu bo novo, da na splošno število porok v primeri s predvojnimi leti raste tako da je naraslo leni v celi Evropi na tri in pol milijona. Od teh odpade okrog 1.25 milijona na sovjetsko Rusijo in Ukrajino. Za Rusijo pride Belgija in na tretjem mestu Ogrska, na petem Nemčija. Procentualno najmanj porok se sklene na Švedskem in Norveškem. — Seveda je ta statistika toliko pomakljiva da ne pove koliko zakonov je bilo isto leto ločenih; kajti gotovo je tudi to število danes večje kot kdaj prej. — Vkljub temu da se ljudje danes bolj ženijo, pa število porodov pada. Le Rusija in Francija (!) sta v tem oziru v primeri s predvojnimi leti nekoliko napredovali. Nemčija nazaduje in stoji danes v isti vrsti s Francijo in Irsko — Narodovanje rojstev se danes nekako paralizira s tem, da je tudi umrljivost skoro v vseh evropskih državah danes manjša kakor je bila pred vojno. Vendar se je nad omenjenim nazadovanjem — ki je spričlo naraščanja porok še bolj značilno — treba resno zamisliti.

— **Poroka v verigah.** Zelo čuden slučaj se je pripetil nedavno v mestu Tarentu. Pred obvestno zastopstvo sta bila v posebnih okolščinah pripeljana mlada zaročenca. Ženin Angelo Conte je bil zvezan na rokah in so ga spremljali karabinjerji. Bil je aretiran, ker je odpeljal mladoletno deklico, sedaj svojo ženo. V zaporu bo ubogi ženin, oziroma mož, še nekaj časa premišljeval svojo avanturo. — Ko je izrekla njegova mlada nevesta »da«, je prišla pred vsemi glasno jokati. Imela je je tudi vzrok za to. Nekaj orožnikov je bilo poklicanih v ta namen, da so varovali zvezanega moža, ki mu je bila objubljena smrt od neke druge deklice, ki jo je zapustil. Poroka se je vršila v senci bajonetov, oborožene sile vojakov in orožnikov. Vojaki so stražili aretiranca, orožniki so ga pa varovali pred napovedano usmrtnitvijo.

Prosveta

Z religioznega Parnasa.

Sveti Jožef, v sedmih spevih: Silvina Sardenko. Sv. Gregorij prinese poljedelstvo pomlad. Prvi pomladni cvet v naši letošnji književnosti je Sardenko: Sveti Jožef, lirsko-opaka pesnitve. Pa saj to ni književnost, marveč dokaz in dar duševnega življenja. Preprosto notranjost in navna vernost krščanske duše sije iz teh lepo umejenih spevov. To je prava, čista ljudska umetnost, sveža in mlada, vedra in vesela kot otrokov smeh, topla, da gre do srca. To je vrelce čiste radosti in vdane žalosti, ki v simbolih in slikah oživlja pred nami življenje svetega Nazarečanca. Zdi se, da je Sardenko v tej pesnitvi našel samega sebe; da je spet nameril korak v ono domačo idilo, v kateri ga je svoj čas potrdil Ivo Cankar. Ni slučajno, da se proslavlja sv. Jožef zlasti sedaj, ko se usoda sv. družine ponavlja v Cerkvah in njenih družinah; pa naj se v nji dopolnjuje tudi tolažba, ki jo je sv. družina sprejela od zgoraj. Ne moremo si zlepa misliti kaj primernega, kar bi z naših ljudskih odrov blažjeje vplivalo na krščanske duhove kakor živa predstava teh svetopisemskih dogodkov. Zatorej pozdravljamo to novo delo našega pesnika. Jugoslovanska tiskarna je s svojim mišnim izdelkom zvišala estetično vrednost. Vidi se, da ima svoj delož pri tem še druga umetniška roka. Posamezne speve označujejo in pojasnjujejo izbrane pomene »inje« Naslovna slika je svetniški tip iz vzhoda. To melofransko idilo priporočamo ne samo vsem, ki nosijo ime sv. Jožeta, marveč tudi vsem našim družbam in društvom, zavodom in šolam, kakor vsem krščanskim družinam. Izvod stane 10 Din; naroča se v Osrednji pisarni Marijinih družb, Ljubljana, Poljski nasip 10.

Ljubljansko gledišče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 12. marca: Zaprtlo.

Sobota, 13. marca: »Henrik IV.« — Red C.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 12. marca: »Tosca.« — Red B. Gostovanje Roberta Primožiča iz Zagreba.

Sobota, 13. marca: »Grofica Marica.« Izven.

Opera »Tosca«. Danes, petek 12. marca, se vprizori za abonente reda B večpriljubljena Puccinijeva opera »Tosca«. Naslovno vlogo poje prvič v Ljubljani ga. Zaludova, vlogo Mario Cavaradossija poje prvič g. Knitil in vlogo barona Scarpia poje kot gost z. Robert Primožič. Vlogo cerkovnika poje g. Beletto. Angetlijta g. Subelj. Spoletta g. Mohorič itd. Opero dirigira g. ravnatelj M. Polič in jo režira g. Z'enko Knitil.

V soboto, 13. t. m. se izvaja v drami »Henrik IV.« za abonente reda C. v operi pa Kalmannova opereta »Grofica Marica« za izven.

Poravnajte naročnino!

Glasba

Ravnatelj Celjske Glasbene Matice Ivan Karel Sauer in profesor klavirja Hugo Kroemer priredita v ponedeljek, 15. marca koncert, na katerem se izvaja poleg Szymanovskega, Debussyja in Respighija, Nikola Roslavce: »Valse« in »Nocturne«. To sta dve krasji originalni skladbi, ki na prvi pogled frapirata, sta intonačno (intervalno) skrajno zaviti in sta brezobzirni tako v višinskem kakor klavirskem partu. Vsaka zase je markantna in kaže odličnega skladatelja po izvirnosti in sijajni kompozicijski tehniki. Delo je komponirano leta 1923. in se izvaja prvič v Ljubljani. Koncert se vrši v Filharmoniji in je predprodaja vsopne v Matični knjigarni.

15 velikonočnih pesmi (Riharjev in drugi napevi) za mešani zbor zbrati in uredila Jos. Sichel in St. Premrl. Part. 3.) Din. glasovi po 4 Din. Zalozila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — V tej zbirki so zastopani sledeči skladatelji s svojimi deli kakor: Cvek (skladbe groba, velika noč se zasvetli) Rihar (Zveličar naš je vstal iz groba, današnji žarki zarje mile, Jezus je vstal od smrti), Vavken (dan presveti, zapoj veselo o kristjan), Premrl (Zveličar gre iz groba, ezus premagavec groba), Adamič Fr. (skalovje groba), Gerbič (Zveličar naš je vstal iz groba, srce zapoj, Jezus premagavec groba, srce zapoj), Pogodnik (odri se grob). Sami naši stari znaneji in prijatelji so torej zastopani po svojih izbranih napevih v tej zbirki, katera vsebuje najlonše in največkratneše velikonočne pesmi. Najboljši tolmači velikonočnih velikonočnih praznikov so ti napevi. Nekajere smo poslušali že kot otroci. Mlado in staro je bilo ginjeno pri teh napevih in to tudi sedaj, kjerkoli bodo doneli, hodili na koru v cerkvi ali na prostem pri procesiji. Prvačije najbolj št. 1, 2, 3, 5, 7, še posebno pa nad vsa veličastna in mogočna Premrlova št. 9, ki poslušalcu kar srce vžge. S tem pa ni rečeno, da so ostale manj vredne. Nikakor ne, posebno Jerbičeve so prav lepe in moramo biti g. Premrlu hvaležni, da jih je sprejel v to zbirko in rešil pozabnosti. Človek bi bilo to zbirko še posebej priporočati saj je vsaka pesem sama na sebi najboljša in nezanjesljivejša reklama in najlepši kiné velikonočnih praznikov.

Cerkveni vestnik

Verski govori za moše in mladeniče bočjo v Alojzjeviški kapeli, Poljanska c. 4. od ponedeljka, 15. marca, do četrta, 18. marca, vsak večer ob 8. uri. Zeleti je, da bi se jih moše in mladeniči udeleževali v prav običnem številu in da bi vsi prihajali točno ob 8. uri zvečer.

Orel

Ljubljansko orlovsko okrožje priredi mladinsko akademijo na praznik sv. Jožeta 19. marca 1926 ob pol štirih v Ljudskem domu v Ljubljani. Spored: 1. »Pot Orličev«, deklamacija; 2. vaje s palicami (mladi z Ježice); 3. »Jaz pa pojdem na Gorenjsko« (Orličice iz Trnovega); 4. skok brez konja; 5. Proste vaje (gojenke iz Trnovega); 6. vrsta mladev na bradlji; 7. vaje s šerpami (mladenke z Viča); 8. govor mladca; 9. proste vaje (naraščaj od Sv. Jakoba v Ljubljani); 10. »Plavaj, plavaj barčica« (Orličice iz Šmartnega pri Litiji); 11. mladi z žrdjo (iz Trnovega); 12. mladenke v vrstnicami (iz Trnovega); 13. skok skozi obroč; 14. viteške vaje (mladi z Viči); 15. skupina. Sodeluje dijaški orkester. Cene vstopnicam: so po 15, 12, 10, 8, 6 in 4 Din.

Turistiko

Boh. Bistrica, 11. marca ob 7., + 2° C, sneg, za zimski sport neugodno.

Kranjska gora, 11. marca ob 7., - 3° C, barometer se dviga, drobno mede, saninec ugoden.

Naše prireditve

Kranj. Dramatični odsek naznanja sledeče: Kdor namerava v nedeljo 14. marca ob 4. pop. posetiti najprejresljevo tragedijo »Pasijon«, naj si preskrbi vstopnico v preprolezi v »Litiji«. Ze sedaj je namreč razprodana večina sedežev in gotovo je, da pri blagajni pred predstavo cenj. udeležkom ne bo mogoče drugače postreči kot s stojšči. Naj velja to opozorilo tudi za ostale prireditve »Pasijon« v prihodnjih tednih.

Naše pravosodje.

(Nadaljevanje.)

Prebrisano socialno ministrstvo.

Opozorjam Vas še na en madež, namreč na odnos finančnega ministrstva napram ministrstvu za socialno politiko. Brez dvoma je ministrstvo za socialno politiko tekom dolgoletnega balanciranja z invalidi in invalidskim vprašanjem vrglo od sebe par 100tisoč invalidskih spisov. Samo sodna oblast v Sloveniji je prejela 24.000 invalidskih spisov. Socialno ministrstvo je to stvar napravilo zelo prebrisano. Odstopilo je spise, strokovnega osovja in inventarja pa ne. Vidimo, da v proračunu za vse to ni ustavljen niti ena para. Proračun pravosodnega ministrstva se radi tega ni nič povšal. Kako bodo gospodje iz vladne večine spravili to stvar v sklad, ne vem. Vem samo, da ni nobenega kredita, če se zahteva denar vsaj za omare, za shranjevanje invalidskih aktov. Gospod finančni minister je dotične postavke enostavno črtal.

Pretirane takse.

Poglejmo, gospodje, še eno stvar, ki je jako škodljiva za našo justico in to ne samo v Sloveniji, ampak v celi državi. To so namreč pretirane takse. Te ogromne takse, ki jih morajo plačevati ljudje za razne sodniške posle, ubijajo pravni čut v ljudstvu, če ga že niso popolnoma ubile. Ne vem, kako bi to imenovali ali odiranje ali kako drugače. Kot primer vzemimo revno stranko, malega človeka, ki izterjuje sodniškim potem malenkosten znesek, ki pa pomenja v njenem skromnem gospodarstvu mnogo, mora pa plačati državi že v naprej 3 odstotke. Pri navadnem plačilnem povelju, kjer sodnik nima nobenega drugega dela, kakor da izpolni in podpiše dotični formular, se mora plačati 4 odstotke. Raznim vlogam in tožbam so priložene cele pole samih taks, mark itd. Poznam sodnika, ki je tekom enega meseca pregledal in preštel na vlogah za 800.000 Din takšenih mark. Poudarjam, da je to samo eden in v enem samem mesecu. (Franjo Zebot: To je navadno plačkanje!) Gleda teh taks bi omenil, da obstoja samo privatna statistika. Oficielna statistika je izključena, ker še nismo prišli tako daleč, kakor boljše viki v Rusiji, ki takšne marke za sodišča posebej označujejo in sodniške takse posebej zaračunavajo. Pri nas seveda tega nimamo in gospod finančni minister izkazuje dovoške iz taks pod raznimi prikritimi naslovi. V nekem primeru je znašal sporni predmet 2.500.000 Din, moralo se je plačati v naprej za težbo 88.000 Din, za zemljišno izvedbo pa 27.000 Din. Kaj pa, če končna tožba niti toliko ne prizna, kolikor so znašale takse? Ali je

Gospodarsvo

Za naše vinogradni e.

K tozadevnemu vprašanju narodnega poslanca g. Sušnika na finančnega ministra, približen pod gorenjim naslovom v gospodarskem oddelku včerajšnjega »Slovenca« moram kot strokovni interesent od svoje strani pripomniti, da vlada osobito med malimi vinogradniki nevolja velika vsled v interpelaciji navedene prisilne tročarinske napovedi že tako pičlega vinskega pridelka. Posebno razburjenje pa povzroča tozadevno naložena kruta kazen po § 85. tročarinskega pravilnika (večdnevni zapor ali denarna kazen do 1000 Din) v slučaju opustitve ali prepoznice tozadevne napovedi.

Pomisli treba, da je večina malih vinogradnikov jako oddaljena od sedeža finančne kontrole, ter da grede taki vinogradniki v mesto oziroma v sedežne kraje kontrolnih organov le tu pa tam v najnujnejših zadevah in da še takrat na take prijave pozabijo.

Nimajo nikakega slabega namena prijave svojega pridelka zamolčati, toda mnogi še ne vedo kakšne dolžnosti jih vežejo in tako opustijo vsakršno naznanilo, osobito če ne mislijo na prodajo dotičnega blaga. So pa tudi nekateri, ki menijo, da je tako naznanilo v zvezi z večjim obdavljenjem in radi tega ne izvršijo točno predpisanih dolžnosti.

Kaznovati jih pa radi takega nedolžnega pregreška strože kot najhujšega tatova ali tihotapca, pa gotovo ni na mestu, vsaj tam ne, kjer se dokaže in pokaže očitvena nevednost.

Ker se vodi natančna kontrola pri prodaji že tako majhnega vinskega pridelka z izdajo posebnih svobodnic, brez katerih je vsako prevažanje vina iz enega kraja v drugi bodisi po železnici, bodisi po vozniških poteh onemogočena, in ker mora tudi kupec naznaniti provenijenco dotičnega vina, je naznanilo malih kliččin, ki jih producenti po večini že doma povzijejo, baš odveč.

Za odpravo prijave takih malenkostnih vinskih količin s strani malih vinogradnikov in zoper nalaganje tako visokih denarnih in celo zapornih kazni, bi se morali zavzeti vsi kmečki zastopniki.

Fr. Gombač.

Naknadno izterjavanje carinskih pristojbin.

Tukajšnje carinarice so v zadnjem času razposlale mnogobrojnim trgovcem in obrtnikom pozive za naknadno vplačilo carinskih razlik za blago, ki je bilo v teku zadnjih šestih mesecev zacarinjeno, ker so se pri reviziji dokumentov odkrile razne računске in druge formalne hibe, odnosno formalni nedostatki izvoznih izpričeval.

Naknadno izterjavanje teh pristojbin po petih odnosno celo tik ob koncu šestega meseca je povzročilo v trgovskih krogih veliko razburjenje posebno vsled tega, ker je v mnogih pr merih blago že prodano in trgovec ne more vkalkulirati teh naknadnih stroškov.

Obrnili smo se zato v zadevi na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani in ki nam je dala sledeča pojasnila:

Vprašanje naknadnega izterjavanja razlik vsled pogrešnega ali napačnega carinjenja blaga je urejena z določbami čl. 57 carinskega zakona, ki določa, da ima carinska uprava pravico tekom 6 mesecev, računano od dneva carinjenja, zahtevati povračilo razlike med vplačano in pravilno pripadajočo vsoto, ki se ugotovi pri reviziji carinskih dokumentov. Isto

pravico ima po čl. 56 tudi vsaka stranka za povračilo pogrešno ali protizakonito pri carinjenju preveč zaračunanih zneskov.

Radi tega je v interesu strank, da vse carinske dokumente po izvršenem carinjenju same točno in podrobno na podlagi carinske tarife prekontrolirajo, da ugotovijo eventualne pogreške, računске hibe in formalne nedostatke dokumentov, ker morajo v tem primeru biti pripravljene na naknadni predpis vplačila razlike, tako da jih naknadno izterjavanje razlik, ki nastajajo vsled teh hib, ne spravi v neprilike.

Obenem poudarja zbornica, da naše trgovstvo še vedno ne posveča dovolj pažnje strogim predpisom in določbam razpisa št. 188 z dne 18. junija 1922, ki se nanaša na izvozna izpričevala. Iz raznih predloženih dokumentov je zbornica ugotovila na primer, da je pri carinjenju blaga predložila izpričevalo davno plačati nad 9000 Din na račun diference med maksimalno in minimalno carino, ker je pri carinjenju blaga premlčila izpričevalo o izvoru, ki ga je izdala zbornica za trgovino, obrt in industrijo na Dunaju in v katerem je bilo navedeno, da je blago avstrijskega in danskega izvora, ker sme po naših predpisih dunajska zbornica potrditi le izvor blaga, ki se ne producira odnosno ekspedira iz njegovega okoliša, ne pa obenem izvor inozemskega blaga.

Nadalje je zbornica ugotovila, da povzroča mnogo neprilik pri carinjenju blaga tudi dejstvo, da k novi tarifi še ni izdan nov carinski komentar, dočim se stari pri mnogih postavkah, kjer se je besedilo tarife popolnoma izpremenilo ne da več vporabi način uveljavljanja nove carinske tarife, ki je stopila 20. junija l. l. v veljavo, ne da bi bila vsaj par dni poprej dostavljena carinskim organom v študije, je povzročil, da se je v poletnih mesecih dogodilo pri carinjenju veliko pogrešk, radi katerih se sedaj izterjavajo razlike na pristojbinah. V kolikor gre pri naknadnem izterjavanju za netočno izpolnjene carinske dokumente vsled preneglega carinjenja na poštocarinskih uradih, je strankam še dana možnost, da s fakturo dokažejo, za katere vrste blaga je šlo v spornih slučajih, na kar se jim lahko odpše zahtevana diferenca. Tak primer je, da je na primer v carinskem beležniku vpisano samo »šivano blago iz volnenih pletenic«, pa niso dodane besede »spodnje perilo itd«, za katere velja samo 150 odst. pribitek namesto 200 odstolnega.

V ostalem moramo ugotoviti, da je pogreškov, ki jih je povzročila nova carinska tarifa od meseca do meseca manj in ko bo izdana definitivna redakcija tarife in k temu tudi potreben carinski komentar, bodo tudi sedanje neprilike popolnoma prenehale.

Posebna špecialiteta

vinske kleti »LJUBLJANSKEGA DVORA«: Od danes naprej vsak dan od 5. do 8. ure zvečer apetitni predvečerni zakuski po zmer. cenah.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani obvešča vse interesente, da je minister za kmetijstvo odredil, da se ustanovi na postaji Bistrica-Boh. jezero obmejna veterinarska stanica. Na podlagi tega je dovolila tudi Generalna direkcija carin glavni carinarici v Bohinjski Bistrici, da sme v bodoče vršiti uvozne, izvozne in tranzitne ekspedicije živine in živalskih proizvodov in sicer bo izdajal odobrenja za te vrste ekspedicije obmejni veterinar na Jesenicah.

je privatno znano, da ima ta človek najmanj dvesto tisoč dinarjev premoženja.

To je pravna sigurnost, to je bratstvo! Če smo bratje, potem moramo pač imeti vsi enake pravice. Kako naj dajemo svoje blago, če nam pa naša sodišča nečesto priznajo naših terjatev? Zastonj dobavljati blaga ne moremo. (Dr. Korošec: Slovenski fantje vršijo svojo vojno dolžnost v južnih krajih Srbije. Tam je bratstvo!) Naši ljudje ne pridejo v lastni državi do denarja. Imamo v Sloveniji mnogo slučajev, kjer se sporne zadeve pred sodišči ne morejo končati, ker sodišča v Srbiji in v Macedoniji niti ne odgovorijo na zahtevo naših sodišč. V tem oziru dela častno izjemo samo Beograd, vsa druga sodišča v Srbiji so pa odrekla. Na ta način se vlečejo procesi leta in leta in naši ljudje ne pridejo do svojega denarja, čeprav so državi v naprej plačali velikanske takse. (Franjo Smodej: Sijajno!)

Pri tej priliki bi na gospoda pravosodnega ministra in na gospoda poštnega ministra naslovil še sledeče. V južnih krajih naše države je običaj, da morajo občine dostavljati strankam razne sp. se. Dostikrat se pripeti, da v celni občini ni človeka, ki bi znal čitati in tako se zgodi, da ne vedo, komu naj dostavijo dotični spis in ga radi tega vržejo v koš. Najboljše bi bilo dostavljati uradne spise potom pošte. Mariborska sodišča jih že dostavljajo po pošti tudi v južne dele države, poskus se je obesnel in se vrši dostavljanje več ali manj brezplačno. Tako za druga sodišča ne bo preostalo drugega, kakor to, da dostavljajo svoje spise tudi izven Slovenije potom pošte. Gospod poštni minister naj samo izda točna navodila, kako naj poštni uradi te pošiljave dostavljajo. Na ta način pa, da se dostavljajo uradni spisi potom občin, lezemo še bolj v brezpravno stanje in naš človek, ki ima poslovno zvezo z južnimi kraji države, le redko pride na svoj račun. Če pravite, da smo bratje, nam to bratstvo tudi dejansko dokažite. Toda vi samo govorite o bratstvu, saj se na to ne potreba do kazni, tam pa tega bratstva ni. (Živahno pritrdjevanje na levi.)

Slovenska justica je aktivna.

Preidemo še na eno točko, in ta je vprašanje, ali je justica v Sloveniji v resnici pasivna ali ne. Gospodje, pogledite... (Franjo Zebot: Gospodine predsedniče, dajte odmor, jer gospodin minister pravde ne sluša. Minister pravde Marko Gjurčić: Ja slušam. Sasvim stvarno, kako bi se tome odpočim? Franjo Zebot: To je tudi Vaša sveta dolžnost.) Gospodje, justica v Sloveniji je že z ozirom na ogromne plačane takse aktivna. Omenil bi, da se samo v veži ljubljanske justične palače prodaja tekom enega leta za 4 milijone dinarjev taksenih mark. (Kličič na levi: Čujmo, čujmo.) Vse te taksene marke se faktično porabijo na sodišču, ker jih pač ne bo šel nikdo kupovati tja, če jih rabi kje drugje. (Dr. Kulovec: Koliko jih pa ljudje prinesejo tudi s seboj!)

Pri naših metodah še nismo prišli tako daleč, kakor so prišli boljševiki v Rusiji, kar sem že prej omenil, da bi takse, ki jih moramo plačati pri sodiščih, zaračunavali posebej. Toda po privatni statistiki moremo ugotoviti, da je bila lansko leto slovenska justica najmanj za 25-30.000.000 Din aktivna. S tem, kar je Slovenija plačala za justico samo na taksa, bi lahko plačali vse uslužbence, plačali bi lahko zadnjo sprajo jetnika in bi popravili vse podrtje zapore.

Zato so vse redukcije, bodisi osebne, bodisi materialne, popolnoma nepotrebne, ker se justica v Sloveniji sama vzdržuje in izkazuje še toliko prebitka. Ne rečem, da je vsega kriv gospod pravosodni minister. Največja krivda zadene gospoda finančnega ministra, ki komandira vse druge ministre. (Franjo Smodej: On je Bog v vladi.)

Vprašanje valorizacije.

Ob koncu svojega govora bi se dotaknil še zelo perečega poglavja, in to je naša zakonodaja. Z vsemi megočimi zakoni se pečno srbski juristi. Predlagajo se razni zakonski predlogi, toda ono, kar je najbolj potrebno, ne najde upoštevanja. Tukaj mislim posebno na vprašanje valorizacije. — Mnogo je ljudi, ki so sklenili razne pogodbe že pred letom 1914., tekom vojne itd. Očelje so izročili svoja posestva sinovom in hčeram. Vrednost v teh pogodbah je bila izražena v jako nizkih številkah. Toda še danes se postopa po točnih besedilih teh pogodb, tako da ima oni, ki je imel pred leti plačati samo par tisoč kron, še danes plačati samo tisti par tisoč kron. Tako so n. pr. prikrajšane vse osebe, ki imajo dobiti svoj delež splošno v denariu, dobiček ima pa oni, ki je obržal posestvo. Za vprašanje valorizacije in valutnih sprememb, ki vpliva tako globoko na naše gospodarsko življenje, se naša vlada prav nič ne briga. Druge države, kakor n. pr. Nemška Avstrija itd. so to vprašanje že davno rešile.

(Dalje.)

justica za to tu, da iščejo stranke pravice samo za to, da bi birokratični centralizem v naprej grabi te ogromne takse. Toda pri našem centralizemem birokratizmu ne more biti drugače. Državne blagajne so nenasilne. Ali žalostno je, da bogataš lahko plača in torej laiko pride do pravice, revež pa ne more plačati, zaprt mu je torej hram, kjer dele pravico.

Za vsak izbris v zemljiški knjigi je treba plačati 50 Din takse. Mali kmetje imajo nebroj takih terjatev še iz prevojnega doba. Imajo terjatve po 5, 10 in 20 kron itd. Ako bočajo te terjatve izbrisati v zemljiški knjigi, morajo plačati v vsakem primeru posebej 50 Din takse. To je nesmiselno in s tem se malemu človeku krađe denar iz žepa.

Gospodje iz vladne večine bodo seveda ugovarjali, češ da revni ljudje dobijo lahko ubožno izpričevalo. To je sicer res, toda ubožno izpričevalo dobi samo tisti, ki ne plača več kot 10 Din direktnega davka. Iščite pa danes človeka v naši državi, ki ne plača več kot 10 Din direktnega davka. (Dr. Korošec: Rade Pašič.) Ta ne plača nobenega davka. Sedaj pa pogledite, gospodje iz vladne večine to nesmiselnost. Revež, ki nima prav za prav ničesar, pa plača več kot 10 Din direktnega davka, ne dobi ubožnega izpričevala. Na drugi strani pa dobi lahko bogataš, ki nima nobenega nepremičnega premoženja, od katerega bi plačal več kot 10 Din direktnega davka, plača pa morda 100.000 Din do:odnine, ubožno izpričevalo. Brez razlike pa mora n. pr. bogataš in zadnji revež plačati za proglas polnoletnim ogromno takso od 500 dinarjev.

Revež ne more priti do pravice.

Gospodje, pustimo to. Navedel sem samo par slučajev, ki jasno kažejo, da takse ubijajo našo justico. Revež, mali kakor srednji človek ne more priti do svoje pravice. Zanj je pravica samo v sanjah in iluzijah, ker je popolnoma nemogoče, da bi zmogel velikanske takse, brez katerih v naši državi nobeno pravo ne obstoja.

Najlepše se pa takse kažejo v kazenskem postopanju. Vemo, da pri nas toži državni pravdnik, kot zastopnik državne oblasti državljanca za kaznjiva dejanja. Zgodi se prav lahko, da tudi reven človek, ki ga toži državni pravdnik in predlaga zanj zaporno kazen, ni kriv. Tak človek bo pač rekel: Ja, hudirja, ali sem jaz kriv, če me toži državni pravdnik kljub temu, da sem nedolžen. Pritožiti se pa seveda ne more, ker ne more priti do ogromnih takse. Če država izvršuje samo svojo oblast in svojo dolžnost in si pusti pri tem plačati še takse, je to pač največji škandal.

Gospodje, pomislite, do kakšnega absurda privede ta praksa. Obtoženo, ki nima premoženja, določi sodišče ex offo branitelja. Gospodje, sedaj pa žujte sledečega interesantnost. Če se ta branitelj pritoži za svojega klijenta, mora plačati takso. Zastopa ga zastoj, poleg tega naj pa plača še takso! Na ta način revež ne pride nikdar do svoje pravice. Vsakemu se lahko pripeti, da je obtožen, čeprav ni kriv. V koliko slučajih bi višja sodna inštanca reveža oprostila, če bi se bil pritožil, ker pa nima denarja za plačanje potrebnih takse, se ne more pritožiti in mu ne preostaja drugega, kakor da gre v zapor! In vendar mu kazenski zakoni dajejo brezpogojno pravo pritožbe, koje pravo pa je postalo iluzorno vsled nesmiselnega, nasilnega in krivičnega zakona o takсах.

Smo tuji.

To je eno. Sedaj si pa pogledite drugo sliko, ki daje jasen vpogled v našo pravno stanje. Pritrdjavam, da so vrhovna sodišča na stališču, da so razsodbe, ki so jih izrekla naša sodišča, izvršljive tudi v Srbiji, Bosni, Hercegovini itd. Toda kaj nam to pomaga, če pa posamezna okrajna sodišča teh eksekucij nečesto izvršijo. To nam jasno osvetljuje sledeči slučaj: Kotarski sud v Banjaluki je s sklepom z dne 11. januarja 1926, broj 1596/25 odklonil izvršitev eksekucije, ki je bila dovoljena Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru, r. z. z. n. z. zoper Petra Iveziča, trgovca v Banjaluki na podlagi pravomočnega menižnega plačilnega naloga okrožnega kot trgovskega sodišča v Mariboru z dne 26. novembra 1925, opr. št. Cw a 529/25-1. Kotarski sud v Banjaluki utemeljuje svoj sklep z motivacijo, da menižni plačilni nalogi tujih sodišč niso izvršljivi v Bosni.

Torej smo zopet prišli na ono, kar je bilo prvo leto po prevratu. Še vedno smo tuji, čeprav smo v eni in isti državi in čeprav dan na dan čujemo fraze o narodnem zedinjenju. (Franjo Smodej ironično: Jako dobro zedinjenje.)

Takih slučajev, kakor sem ga vam pravkar navedel imamo mnogo, zlasti v Srbiji. Tako mi je znan slučaj iz Kruševca, kjer se naš državljani Slovenec že muči tri leta, da pride do svojega denarja na podlagi davno pravomočne sodbe slovenskega sodišča. Nazadnje, ko je sodišče v Kruševcu dotičniku vendar priznalo izvršljivost slovenske sodbe, pa zopet ni bilo mogoče najti dolžnika, dasi

Otroka kapitana Granta.

219

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

Tisti, ki so bili pričje žalostnega dogodka, so polagoma spoznali, da sta bila otroka žrtve samoprevare. Pa kako naj ju ozdravijo?

Glenarvan je poskusil. Prijel je Roberta za roko in mu dejal:

- Praviš, da si slišal očetov glas?
- Sem ga, sem, tam sredi valov! Klical je: na pomoč!

— In ti si ga spoznal po glasu?

— Seveda, po glasu. Sem, sem, prisegam vam, mylord. Tudi sestra je slišala ta glas, tudi ona ga je spoznala. Kako naj bi se mogla zmotiti oba? Mylord, hitimo očetu na pomoč! Dajte mi čoln!

Glenarvan je takoj sprevidel, da ne bo mogoče prepričati ubogega otroka. Vseeno je poskusil še zadnje sredstvo in poklical krmilarja.

— Hawkins, ga je vprašal, vi ste bili pri krmilu, ko se je miss Mary zgrudila?

- Jaz, blagorodje, je odgovoril Hawkins.
- In vi niste ničesar slišali?
- Ničesar.
- No, vidiš, Robert.

— Če bi bil to Hawkinsov oče, bi Hawkins ne dejal, da ni slišal ničesar, je odgovoril dečko z neukrotljivo energijo. Bil je očka, mylord, očka, naš očka! ...

Robertov glas je zamrl v joku. Otrok se je bled in nem sedel nezavesten. Glenarvan ga je dal prenesti na posteljo, kjer je deček kmalu trdno zaspal.

— Ubogi siroti! je dejal John Mangles. Bog ju strahovito preizkušal!

— Res je, je dejal Glenarvan, čezmerna boleš je najbrž v obeh hkrati porodila isto veravo.

— Pri obeh hkrati? je zamrmral Paganel, čudna stvar. Znanost kaj podobnega ne pripušča.

Nato se je tudi zemljepisec nagnil na morje in prislušknil. Namignil je ostalim, naj bodo tiho. Vseposvds je vladal molk. Paganel je zaklical z močnim glasom. Nobenega odgovora.

— Čudna stvar, zares čudna! je ponavljal zemljepisec, ko je stopal v kabino. Niti najožje sočustvovanje v boli ne more razložiti kaj podobnega!

Drugo jutro, dne 8. marca, so bili že ob petih zjutraj vsi zbrani na krovu. Tudi Robert in Mary sta bila z njimi, saj jih ni bilo mogoče zadržati v postelji. Vsakdo si je hotel ogledati to deželico, ki so jo bili prejšnji večer videli samo v obrisih.

Daljnogled je neprestano romal iz rok v roke, obračal se je od enega konca otoka do drugega. Jahta je jadrala ob obali v razdalji morske milje. Robert je nenadoma kriknil. Dejal je, da vidi dvoje moških, ki tekata in mahata z rokami, medtem ko je tretji vihtel zastavico.

— Angleška zastava, se je začudil John Mangles, ki je bil zagrabil za doljnogled.

— Res je! je zavpil Paganel in se naglo obrnil k Robertu.

— Mylord, je dejal Robert in glas se mu je od razburjenja tresel, mylord, če nečete, da skočim v vodo in splavam na otok, boste nemudoma dali spuštiti čoln v morje!

Na krovu se ni nihče upal spregovoriti. Kako, na tem samotnem otočku, ki leži na sedemintridesetm vzporedniku, živi troje ponesrečencev, treje Angležev! Vsakdo se je spomnil na dogodek prejšnjega večera in pomislil na glas, ki sta ga bila slišala Robert in Mary... Nerda se otroka res nista zmotila razen v eni stvari: mogoče je res prišel na njuna

ušesa glas, toda ali je to mogel biti glas njunega očeta? Ne, žalibog ne! Vsakdo je pomislil na strašno razočaranje, ki ga bosta doživela uboga otroka, in se že v mislih na to tresel. Ali ne bo ta nova preskušnja presešla njunih moči! Pa kako ju ustaviti? Lord Glenarvan ni imel dovolj poguma.

— V čoln! je velel.

Še v tisti minuti je bil čoln že v morju. Oba otroka kapitanova, Glenarvan, John Mangles in Paganel, vsi so poskakali v čoln, ki se je pod močnimi udarci šestorice mornarjev naglo oddaljeval od ladje.

Ko so bili še deset sežnjev od obale, je Mary pretresljivo vzkliznila:

»Oče!«

Na obali je stal človek med dvema drugima. Bil je močne postave in visoke rasti, obraz pa je izražal tako neukrotljiv pogum kakor dobrosrčnost. Njegove poteze so bile podobne onim gospodične Marije in Roberta. Bil je res prav tisti mož, ki sta o njem tolikokrat govorila. Srce ju ni moglo varati. Bil je njun oče, bil je kapitan Grant.

Ko je kapitan zaslišal hčerin glas, je razprostrl roke in se zgrudil na tla kakor zadet od strele.

Enoindvajseto poglavje.

Otok Tabor.

Človek ne umrje od veselja, zakaj oče in otroka so se zavedli, še predno so bili nazaj na jhti. Kako naj popišemo ta prizor? Besede ne morejo zadostovati. Vsa posadka je jokala, ko je videla vsa tri ljubeča se bitja v prisrčnem objemu. Ko je Hary Grant stopil na krov, je pokleknil. Pobožni Skot se je hotel, kakor hitro je stopil na rodna tla — to je bil zaniž Duncanov krov — najurej zahvaliti Bogu za rešitev.

Priporočamo »Mohorjene knjižnice na Prevaljah: 4. zv. Krizev pot. Roman. 5. zv.: Knez Serebrjani, roman. 6. zv.: Zadnja na grmadi, povest. 7. zv.: Otokski postrežek, povest. — Cene so v Mladiki. — KOL.

Zboljšanje na italijanskih borzah.

Trst, 10. marca.

Ze v soboto se je jelo vračati na italijanske borze nekoliko več življenja; nastopilo je zopet povprečje po papirjih zasebnih podjetij, t. j. zavarovalnih, industrijskih, papirplovnih in bančnih podjetij. Cene teh papirjev pa tudi državnih so seveda porastle. Sobotni optimizem je prevladoval tudi v ponedeljek in kotacija je dosegla višek. Včeraj in danes so cene nekoliko popustile, a tendenca je ostala kljub temu čvrsta.

V Trstu je zanimanje za delnice zavarovalnice Assicurazioni Generali izredno. Radi nenavadnega skakanja njenih delnic je postala ta zavarovalnica naravnost popularna. V soboto kotirale 5220, v ponedeljek 6050, v torek 5830, danes 5840.

Zboljšanje, ki je nastopilo ta teden na italijanskih borzah, se pripisuje predvsem nekaterim ukrepom finančnega ministra ter intervenciji novega medbančnega konsorcija, ki se je osnoval, da obvaruje delnice zasebnih podjetij pred nadaljnim padanjem. Minister Volpi je znižal tekom enega meseca obrestno mero zakladnih bonov od 6% na 5% in 5% na 5%. Država je s tem prihranila okoli 200 milijonov letno na obrestih; položaj državne blagajne se smatra za dober, ker bi finančni minister sicer ne mogel storiti omejenega koraka. Zmanjšanje obrestne mere državnih papirjev ima za posledico večji dotok denarja v zasebna podjetja.

Ker je gotovo, da je bil glavni vzrok neprestanega padanja industrijskih papirjev stalno višanje delniškega kapitala, pripravljata finančni minister zakon, ki naj omeji to zlo. Višanje delniških kapitalov se je namreč vršilo v taki meri, da so nove delnice daleč prekašale letne prihranke italijanskih hranilcev. V smislu novega zakona bodo smela zasebna podjetja zvišati delniški kapital brez dovoljenja finančnega ministrstva le tedaj, ako ne znaša povišek več kako eno četrtino delniškega kapitala in ako se izvrši šele po 2 letih po zadnjem povišku; ako gre za povišek kapitala delniške družbe, katere delniški kapital s poviškom vred ne presega pet milijonov.

Od 6. marca 1924. dalje so borzne cene v Italiji padle povprečno za 36%, kar pomeni, da se je delniško premoženje italijanskih podjetij znižalo za isti odstotek. Zanimivo je, da so največ zgubile zavarovalnice (69%); nato pridejo industrijska podjetja s 45%.

Naznanilo o razglasitvi konkurzov. O zapuščini po dne 2. avgusta 1925 umrlem Jan-

ku Modicu, trgovcu in posestniku v Ljubljani, Pražakova ulica hiš. št. 11, je razglašen konkurz. Upravitelj konkurzne mase je ta čas dr. Valentin Krisper, dokler sodišče ne ukrene drugače. — O imovini prezadolženca Štefa Gomboca, krojača v Ljubljani, je razglašen konkurz. Upravnik konkurzne mase je Adalbert Pučnik, krojaški mojster v Ljubljani, dokler sodišče ne ukrene drugače.

Cenzura jugoslovenskega tiska v Italiji. Ministri izjavljajo in listi poročajo, da so odnošaji med Jugoslavijo in Italijo kar najboljši. Po zadnjem obisku g. Ninčiča v Rimu so postale zveze med obema državama gotovo še bolj tesne. Kdo bi mogel torej verjeti, da se delajo težkoče razpečevanju jugoslovenskih listov v Italiji. In vendar prihaja v zadnjem času v Trst »Slovenec« s pečatom tržaške cenzure »Verificato — Verificatore di Trieste. (Pregledano — Pregledavec, cenzor v Trstu.)

Vloge pri bivši avstrijski Poštni hranilnici. Na vprašanje tržaškega poslanca Banelija je prometni minister Ciano odgovoril, da bo ureditev terjatev italijanskih in tujih državljanov, ki bivajo v Italiji, napravim bivši avstrijski Poštni hranilnici, v najkrajšem času končana; nato se bo izvršila konverzija. Poštno ravnateljstvo v Trstu, pri katerem so zbrane hranilne knjižice, je že prejelo navodila, kako naj izvrši odpravo hranilnih knjižic na Dunaj, kjer bodo kontrolirane. Po izvršeni kontroli bo italijanska Cassa Depositi e prestiti izdala nove knjižice, v katere bodo morda vpisane tudi obresti. Lastniki knjižic bodo lahko dvignili denar šele po preteku 6 mesecev od dneva izdaje knjižic.

Nazadovanje produkcije mineralnih olj v Ameriki. Produkcije mineralnih olj v Ameriki stalno nazadujejo. Medtem, ko se je produciralo prej povprečno na dan 2 milijona barelov mineralnega olja, se producira danes samo 1,900.000 barelov. Politiki in finančniki so tozadevno glede nazadovanja produkcije mineralnih olj v velikih skrbih.

Promet v panamskem prekopu. — V decembru 1925 je preplulo panamski kanal 462 ladij, ki so plačale skupno 2,111.896.53 dolarjev takse. To je največja od januarja 1924 do sežena vsota ladijskih taks. Največja po vojni je bila l. 1923 v decembru, ko je prevozilo prekop 506 ladij, ki so plačale 2,335.729.81 dolarjev taks.

Prost promet trgovine z zlatom v Rusiji. Ljudski komisariat za finance v Rusiji je dovolil prost promet z zlatom. Dalje je sklenil finančni komisariat odpreti v vseh večjih mestih uradne prodajnice zlata. Uradni kurz zlata je določen z 1.3 rublj. za gram.

Borza

dne 11. marca 1926.

Denar.

Zagreb. Pešta 7.9550—7.99, Berlin 18.5225 do 13.5625 (13.5260—13.5660), Italija 227.50—228.70 (227.63—228.83), London 275.99—277.19 (276.30 do 277.30), Newyork 56.642—56.942 (56.643—56.943), Praga 168.07—169.07 (168.10—169.10), Dunaj 8.03 do 8.043 (8.0450—8.0450), Zürich 10.93—10.97 (10.9350—10.9750), Amsterdam 22.77—22.87.

Curih. Belgrad 9.1550—9.145, Pešta 72.80 (72.80), Berlin 123.70 (123.70), Italija 20.85 (20.853), London 25.255 (25.855), Newyork 519.30 (519.30), Pariz 18.85 (19.16), Praga 15.3750 (15.385), Dunaj 73.20 (73.25), Atene 7.20, Bukarešt 210.50 (219.50), Sofija 875 (875), Madrid 73.25, Varšava 66.50 (67.50), Amsterdam 208.20 (208.30), Bruxelles 23.60 (23.650), Stockholm 139.30 (139.40), Oslo 113.10 (119), Kopenhagen 135 (134.80).

Dunaj. Belgrad 12.465, Kodanj 184.05, London 34.48, Milan 28.43, Newyork 708.15, Pariz 25.74, Varšava 91.85. Valute, dolarji 707.40, angleški funt 84.88, lira 28.42, dinar 12.40, češkoslovaška krona 20.94.

Praga. Devize. Lira 136.—, Zagreb 59.67, Pariz 122.59, London 164.—, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7 odst. inv. posoj. 76—78, vojna odkodnina 277—280, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—205, Ljubljanska kreditna 200—220, Merkantilna 100—105, Praštediona 965—971, Slavenska 50, Kred. zavod 175 do 185, Strojne 100—110, Trbovlje 351—362, Večje 100, Stavbna 80—90, Sešir 115—120.

Zagreb 7 odst. inv. pos. 77.25—77.75, vojna odkodnina 277.50—278, per april 282—282.50, Hrv. esk. 118.50—119, Kred. 114—116, Hipobanka 66 do 68.50, Jugobanka 105—106, Praštediona 967.50 do 970, Ljublj. kreditna 200 den., Srpska 144—146, Narodna banka 3450 den., Eksploatacija 24—26, Sečerana 405—415, Nibag 82 blago, Gutmann 295 blago, Slavonija 43—44, Trbovlje 360—370, Večje 100 den., Danica 59—62.

Dunaj. (Vse v tisočih.) Don.-savsko-jadr. 720, Živno 770, Alpine 251, Greinitz 124, Trbovlje 455, Hrv. esk. 133, Leykam 125, Jugobanka 130, Hip. banka 83, Gutmann 280, Slavonija 51.1.

Blago.

Ljubljana. Les: Hrastove podnice, 43 in 50 mm, 2.60, 2.70, 2.80, 3 m, od 18 do 30 cm, fco meja 2 vag. 1300 zaklj. 1300. Hrastovi neobrobljeni plohi, 43 in 50 mm, 2.80 m, od 22 cm naprej, fco meja 1 vag. 1100 zaklj. 1100. Orehovi hlodi, od 30 cm prem. naprej, od 2 m dolžine naprej, fco nakl. postaja 1 vag. 850 zaklj. 850. Hrastovi hlodi, zdravi, od 30 cm prem. naprej in 2.50 m dolžine naprej, fco nakl. post. 5 vag. 440 zaklj. 440. Premog: Kal. ca 7000 antracit, Orle, fco vagon Skofljica: kosovec, za 1 tona 500 bl., kockovec, za 1 tona 450 bl., orehovec, za 1 tona 400 bl., zdrob, za 1 tona 350 bl. Kal. ca 4800, fco vagon Ormož: kosovec, nad 60 mm, za 1 tona 260 bl., kockovec 35/60 mm, za 1 tona 240 bl., orehovec 20/35 mm, za 1 tona 210 bl., zdrob 10/20 mm, za 1 tona 190 bl. Kal. ca 3590, fco vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tona 170 bl., kockovec 100 mm, za 1 tona 150 bl., orehovec 50 mm, za 1 tona 140 bl., zdrob, za 1 tona 130 bl., rovni, za 1 tona 120 bl. Žito in poljski pridelki: Koruza, času primerno suha, fco vag. dolenska postaja 1 vag. 147 zaklj. 147. Koruza, času primerno suha, par. Sid 112.50 bl. Koruza, inzulanka, fco vagon medjimurska postaja 150 bl.

Naznanila

Pomočniški gremij trgovcev v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v petek, dne 13. marca 1926 ob pol 8. uri zvečer v prostorih Gremija trgovcev, Aleksandrova cesta. — Obzor.

Kol. obrtna zadruga na Bledu bo imela dne 21. marca 1926 ob 3. uri pop. v restavraciji »Savciac« na Rečici svoj izredni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

V društvu »Sotac« se vrši jutri v soboto v salonu pri »Levu« ne le zanimivo in važno, ampak tudi veselkvalno predavanje. Predava g. dr. I. Bšhm o temi: »Pomen industrije za mlade državce«. Pričetek točno ob pol 3. zvečer. Vstop vsem prost.

Finančna delegacija objavlja, da izide v Ur. listu št. 24 »Izkaz o uspehu prodaje lasknih vredno je v letih 1924 in 1925.

Zveza gošbenikov za Slovenijo ima svoj redni občni zbor dne 14. marca t. l. ob 9. uri v hotelu Loyd. Pridite točno!

Naročajte »Slovenca«!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 11. marca 1926. Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Ispoln. v C°	Rel. vlaga v %	Vetar in brzina v m	Oblačnost 0-10	Vrsta padavin	
						ob opazovanju	v mm 7h
Ljubljana (dvorec)	7	767.1	-0.2	86	SW 0.5	6	dež, sneg 11.7
	8	768.2	-0.2	86	S 1.5	2	
	14	768.6	7.4	29	N 7	3	
	21	771.4	5.1	34	N 4	2	
Zagreb		766.8	3.0	72	N 7	0	sneg 0.1
Beograd		762.4	1.0	84	W 1.5	2	sneg 7.0
Sarajevo		764.5	-2.0	93	mirno	10	sneg 6.0
Skopje		759.4	2.0	87	W 3	10	sneg 9.0
Gruž - Dubrovnik		758.9	7.0	35	NW 7	0	dež 14.0
Praga		769.8	1.0	—	NW 13	7	sneg 0.1

Barometer je reduciran na morsk gladino.

Barvne trakove, ogleni-, povoščeni-, kopirni papir, hekgrafični zavitki in druge potrebščine pri Lud. Baraga, Selcenburgova ulica 6/1 telefon št. 950

Kmetško DEKLICO

pošteno, 16—18 let, ki ima veselje do gospodinjstva ter razume nekoliko šivanja, sprejme trgovska družina. Ponudbe na upravo lista pod št. 1605. Poštena in zanesljiva št. 1605.

Iščemo 2 pomočnika za izdelovanje klobas

toda le take, ki imajo najmanj 5—6 let prakse, in ki so že delali v večjem podjetju in so popolnoma zmožni v izdelovanju klobas, posebno v sušenju mesa. Reflektiramo samo na izvrstne in solidne moči. Nastop takoj. Ponudbe na: Prva Bjelovarska tvorn. suhomesnate robe JOSIPA SVOBODE SINOV I d. d. Bjelovar. 1513

LIKARICE

zvezbane damskega perila, se takoj sprejmejo. Naslov v upravi št. 1617

MLADENIČ, 22 let, priden in pošten, s primer. izobrazbo, želi službe, najraje v mestu. Naslov v upr. lista pod št. 1652.

GRAFOLOG I

Prvič v Ljubljani! Znani egiptovski grafolog vam pome v roke prihodnost. Hotel »SOČA«, soba 16, od danes dalje od 9 do 1 in od 2 do 8 zvečer.

Členjem čitatelem se priporočajo naslednje tordke:

Breznik & Frisch Ljubljana, Stritarjeva ul. nudi po najnižjih cenah vse železniško blago.	„Jugometalija“ p. z. o. z. Industrija plečevinastih izdelkov Ljubljana Kolodvorska ulica 18	FRANC LEVEC mesar govejega mesa Ljubljana tik Zmajčiceva mostu, blizu Jugoslovenske tiskarne	PRISTJU & BRICELJ črkošlikarja, Ljubljana Aleksandrova c. 1 Telef 908 Ustan. 1903	VIKTOR ŠOBER trgovina s čemer., kolonij in meš. biogom Ljubljana Sv. Jakob. trg št. 4
IV. BUZZOLINI trgovina z dekalosami LJUBLJANA Lingarjeva ul. 1	Stanko Keišin brivni salon Ljubljana Kopitarjeva ulica št. 1, nasproti Jugoslovenske tiskarne	Martinc, Černe & Komp. dr. z o. z., plekarska in črkošlik. tvrdka, LJUBLJANA, Igriska ul. 6	Prodajalna K. T. D. (H. Ničman) Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2	JAKOB TERČEK pekarija LJUBLJANA, Breg 4
FRANC DOLINAR parna pekarna Ljubljana Pred Škofljo in Poljanska cesta 19	TEOD. KORN kleparsko in instalcijsko podjetje Ljubljana Poljanska cesta št. 8	Josip Musar mesar, LJUBLJANA Sv. Petra cesta 61 in Solski drevored	Rudolf Radovan tapetnik in dekorater LJUBLJANA Krekov trg 7	A. Trink & J. Bernik stavbno in pohištveno mizarstvo, Ljubljana, Linhartova ul. 8
Adolf Fritz dimnikar LJUBLJANA Vidovdanska c. 20	Ivan Križnar krovec Ljubljana Hrenova ulica št. 9	Oražem & Jančar pohištvena ličarja in pleskarja Ljubljana, Breg	Josip Satran špecerijska trgovina LJUBLJANA Solski drev. 4 (Semenčič)	Peter Žitnik splošno kleparstvo LJUBLJANA Poljanska cesta 31
IVAN JAVORNIK mesar Ljubljana, Domobranska c. 7 Stojnica poleg Zmajčkega mostu	Jakob Kavčič parna pekarna Ljubljana, Gradišče 5 Podruž.: Prešernova 14	JOSIP OLUP trgovina manufakture in oblek Ljubljana, Stari trg 2 (na vogalu)	Štefan Špetetic sobni slikar Ljubljana, Rimska cesta 16	Knjigovoznica K. T. D. zaloga poslovnih knjig Ljubljana Kopitarjeva ulica št. 6
Franc Hitti zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev Ljubljana, Martinceva cesta 2	Franc Jager tapetnik Kolodvorska ulica 28	K. Pečenko trgovina vseh vrst usnja in čevljariskih potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 13	Jugoslovenska knjigarna Ljubljana, Pred Škofljo	Ilustrov. Slovenec posamezna številka letnika 1925 po 1 Din
Angeloslav Hrastnik manufakturna trgovina Ljubljana, Marjova c. 8	Deželna lekarna pri „Mar. P. magaj“ Mr. ph. M. Leustek Ljubljana, Resljeva cesta 1	Pavel S. erle AUTOTAKSI Ljubljana, Poljanska cesta 3 Telefon 342	Klobuke, perilo, kravate, dežnike, police, dežne plašče, telovadne potrebščine itd. kupite najceneje pri „AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10	

Praktikanta

kateri je absolvent trgovske šole ter popolnoma vešč strojepisja in stenografije ter slovenskega in nemškega jezika, se sprejme. — Ponudbe pod značko: »PRAKTIKANT« na »Aloma Company«, Ljubljana.

Spreten in agilen ZASTOPNIK

ki potuje po SLOVENIJI z avtomobilom

sprejme zastopstvo

solidnih trgovcev in industrij. — Ponudbe pod: »Zastopstvo« na oglasni zavod Kopitar, Ljubljana, Čopova ulica št. 21. 1611

Vabilo!

»HERA«, stavbna registr. zadruga z o. z. v Ljubljani vabi na

I. REDNI OBČNI ZBOR

ki bo v nedeljo 11. aprila ob pol devetih dopoldne v salonu restavracije »Pri Levu« v Ljubljani. Gosposvetska cesta.

DNEVNI RED: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorništvu. 3. Odobritev letnega računa. 4. Volitev načelstva in nadzorništvu. 5. Izprememba pravil. 6. Slučajnosti.

Združna knjižica služi za legitimacijo. NAČELNIŠTVO.

ZAHVALA.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše ljubljene tete, sestre in svakinje, gospodične

Marije Koman

se vsem najpriskrnejšje zahvaljujeva. — Posebna zahvala pa bodi izrečena č. g. župniku Finžgarju, zdravniku g. dr. Högljerju, pevsk. društvu »Krkovo-Trnovo«, pevskemu odseku »Grafika«, ter končno vsem, ki so našo drago pokojnico spremlili v tako mnogobrojnem številu na njeni zadnji poti.

Zaljubljeni: PAVLA SONC in FRANCKA KUCHAR roj. SONC, nečakinja.

Kdo da več

za priporočilo svoje tordke ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprei na upravo našega dnevnika in zahteva podrobni pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje čedeče večje škode.

SOBA in kuhinja

se takoj oddasta. Naslov v upr. lista pod št. 1653.

KUHARICA

srednjih let, katere bi opravljala tudi druga hišna dela, dobi trajno mesto. Prednost imajo dekleta z deželne znanjem krpanja perila. Naslov v upravi lista pod št. 1656.

15-leten zdrav deček se želi učiti

ključavničarske obrti v kršč. hiši, kjer bi imel tudi stanovanje in hrano. Ponudbe na upravo lista pod: »PRIDEN« št. 1655.

GODBENI INSTRUMENTI

na pihala. Prvovrst. ital. firme. Absolutna garancija. Prvovrstni in navad. — Pojasnila in naročila: I. PETROVIČ, Pod trančo št. 2, Ljubljana. 1651

Naprodaj je:

Omara za led za točenje piva, še 3—4 dni; ogleda naj si jo veak gostilničar in restavrateur, ker mu bo gotovo služila v korist. — Dalje ZIMNICE in POSTELJE, OMARE za obleko in ledne omare za steklenice. Naslov: SIMON PRAPROTIK v Ljubljani, Jenkova 7.

Vsakovrstno zlato kupuje

po najnižjih cenah černe, jvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

DRVA - ČEBIN

Wolfova ulica 1/III. - Telefon 56

Šivalni stroj

SINGER, dobro ohranjen, naprodaj. Izve se: Krokotalka ulica 3 (brivnica). — pri Ptuj. 1654

Zdajatelj: dr. Fr. Kulovec.

Urednik: Franc Terseglav.